

A Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda

Pedagógiai Programja

TARTALOMJEGYZÉK

MÓDOSÍTÁS	1
ADATLAP	2
INTÉZMÉNYÜNK BEMUTATÁSA.....	3
BEVEZETÉS.....	6
ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI.....	6
Gyermekeképünk	6
Óvodaképünk	8
Nevelői hitvallásunk	10
Nevelési elveink	10
Óvodai nevelésünk célja, feladatai.....	11
Célunk:	11
Kiemelt feladataink, kulcsfolyamataink a személyiségfejlesztés területén:	12
ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI	14
Az egészséges életmód alakítása.....	14
Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	19
A játék	21
Ünnepek és rendezvények az óvodában.....	26
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	27
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés	29
Verselés, mesélés	35
A külső világ tevékeny megismerése.....	38
Ének, zene, népi játék, tánc	41
Mozgás, mindennapos mozgás	44
Finommozgás	48
A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....	52
A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére.....	54
Óvodában maradó tanköteles kort megelőző korú gyermekek	60
KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE	62
Sajátos nevelési feladataink:	69
EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM.....	73
ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE	80
BOLDOG ÓVODA PROGRAM	86
AZ ÉV ÁLLATVÉDŐ ÓVODÁJA PROGRAM	88
PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK FELTÉTELRENDSZERE	90
ÓVODÁNK SZAKMAI DOKUMENTUMAI.....	93
ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK.....	95

MÓDOSÍTÁS

Óvodánk, a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda Pedagógiai Programjának módosítását törvényi változások, az intézmény, beleértve az óvodapedagógusok, dokumentációjának változása, az oviKRÉTA bevezetése illetve más intézményi változások tették indokolttá.

A Pedagógiai Program módosítására 2025.05.17-én került sor.

ADATLAP

Az intézmény neve: Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda

Az intézmény címe: 8200 Veszprém, Egry J. u. 55.

Egry Óvoda (rövid név)

8200 Veszprém, Egry J. u. 55.

és

Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda Nárcisz Tagóvodája, Nárcisz Tagóvoda (rövid név)

8200 Veszprém, Csikász I. u. 13.

Az intézmény OM azonosítója: 036812

Az intézmény fenntartója:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata

8200 Veszprém, Óváros tér 9.

Az intézmény elérhetőségei:

Egry Óvoda:

Tel./fax: 06-88/425-418

Mobil szám: 06-20/267-5353

e-mail: egryutiovoda@gmail.com

Nárcisz Tagóvoda:

Mobil szám: 06-20/392-8552

e-mail: narciszovoda13@gmail.com

Az intézmény jogállása: jogi személy; önálló költségvetéssel rendelkező, részben önálló költségvetési szerv, önálló bérgazdálkodási jogkörrel felruházva.

Alapítószerve: Városi Tanács Veszprém

Alapítás éve: 1975. Egry Óvoda

1955. Nárcisz Óvoda

Csoportok száma: 14 óvodai csoport (11 magyar anyanyelvű, 3 német nemzetiségi)

Az intézmény kötelező felvételi körzete: A fenntartó önkormányzat által meghatározott körzet. A német nemzetiségi csoportokba nincs körzeti meghatározás.

INTÉZMÉNYÜNK BEMUTATÁSA

Az intézmény két különálló, egymástól távol lévő épületből áll. A központi épület a nagyobb. Mindkét óvoda hasonló elveket vall a nevelés területén. Fontos, hogy az óvodapedagógusok önálló arculatot, pedagógiai szabadságukat megtartva és azt megélve, alakíthassák csoportjaikat.

Az intézmény digitális fejlettsége kiemelkedő. Minden csoport rendelkezik lappal, JBL hangfalal, magnóval, illetve rendelkezésünkre áll 1 db okostábla és kivetítő készülékek is. A pedagógiai programunknak megfelelően az óvodai dokumentációt, a pedagógiai folyamatok tervezését, az értékelését, illetve elemzését egy online felületen, az Ovped rendszerben végezzük. Emellett a nemzeti köznevelésről szóló törvény értelmében használjuk az OviKRÉTA felületét is.

Egry Óvoda

Óvodánk nyugodt környezetben, a város szélén az Egry úti lakótelep zöldövezetében található. Az épület gyönyörű, tágas és modern. Pár évvel ezelőtt teljes körű felújításon esett át. Az alsó szinten 11 csoportszoba, 1 jól felszerelt tornaterem, 1 személyzeti konyha, 1 fejlesztő szoba, az óvoda saját főzőkonyhája, illetve mosdók találhatóak. A felső szinten pedig az irodák, a tárgyaló, sószoza, mosókonyha, illetve egy kis raktár kaptak helyet. Minden csoportba vegyes életkorú gyermekek járnak. Szakmailag jól képzett és lelkes óvodapedagógusként kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekekkel való egyéni bánásmódra, a differenciálásra. Munkánkat pedagógiai asszisztensek, dajkák és német nemzetiségi csoportokban német anyanyelvű önkéntesek segítik.

Óvodánk sajátos arculatát meghatározza a három német nemzetiségi csoport. A gyermekek megismerkednek a német nyelvvel, kultúrával, hagyományokkal. Fejlődnek a nyelvi készségeik, kiejtésük, nyelvérzékük. Megünnepeljük a német nemzetiségi ünnepeket is. (Erntedankfest, Márton nap, Tojásgurítás...) Német nemzetiségi néptáncot, gyermekjátékokat is megismernek óvodásaink.

Óvodánk Zöld Óvoda címmel is büszkélkedhet. Fontos szerepet kap a környezettudatos életmód, a környezetért felelős életvitel erősítése a jeles napokhoz kapcsolódó programjainkkal, tevékenységekkel. A környezettudatos nevelés megvalósítása az óvodán belül, illetve a családok környezettudatos szemléletének formálása

Állatvédő óvodaként folyamatosan kapcsolatban állunk a környékbeli állatvédő egyesületekkel. Többek között kutyaterápiás foglalkozásnak is helyet ad intézményünk.

Óvodánk 2022 óta Boldog Óvoda címmel is rendelkezik. Egy pedagógus rendszeresen tart boldogság órákat csoportjában.

Ezek mellett természetesen nagy hangsúlyt kap a mozgás is. A gyermekeknek lehetőségük van az óvoda szervezésében akár külsős (pl. torna, úszás, korcsolya), illetve az óvoda épületében megvalósuló (pl. foci és néptánc) sportfoglalkozásokon részt venni.

Sok esetben a kollégák egymással való kapcsolattartásában és a szülőkkel való kommunikációban is segítséget nyújt az online tér. (Facebook csoport, e-mailek, közösen szerkeszthető Excel táblázatok használata)

Udvarunkon kellő nagyságú zöld területen esztétikus, EU-szabványos famászókák, homokozók, rugós hinták, fészekhinták találhatók. A gyermekek mozgásigényének kielégítéséhez különböző lehetőségeket biztosítunk, melyeket a gyermekek szükségleteinek figyelembevételével alakítottunk ki. 2011-ben elnyertük a Zöld Óvoda címet, majd 2021-ben az országban elsőként az „Év Állatvédő Óvodája 2021” cím birtokosa lettünk.

Saját főzőkonyhával rendelkezünk. Biztosítjuk a helyes és egészséges táplálkozást, valamint az ételallergiás és a cukorbeteg gyermekek étkeztetését is.

Óvodánkban német nemzetiségi tagozat is működik, mely meghatározza intézményünk sajátos arculatát.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Igyekszünk külsőségekben is megjeleníteni a nemzetiségi létet. Ezt tükrözik a német nyelvű feliratok, ünnepi dekorációk és foglalkozási segédeszközök. Folyamatosan gyűjtjük a német nemzetiség kultúráját bemutató tárgyi emlékeket is.

Unser Kindergarten

Die deutschen Nationalitätengruppen stellen in unserem Kindergarten einen eigenen Bereich dar und nehmen großen Einfluß auf dessen Charakter. Die deutschen Kindergärtnerinnen helfen sowohl das Selbstbewußtsein der deutschen Minderheit zu festigen, als auch deutsche Tradition zu pflegen. Wir wollen auch anhand von äußerlichkeiten zeigen, daß wir zur deutschen Minderheiten gehören. Beispielweise durch deutsche Beschriftungen, Photos und alte Kleidungsstücke. Wir sammeln ständig Gegenstände, die das Leben der deutschen Minderheit widerspiegeln.

Nárcisz Tagóvoda

Intézményünk az Egyetemi városrész egy nyugodt, zöldövezeti részén található családi hangulatú óvoda, három homogén korosztályú csoporttal.

A tagóvoda épületét nagy udvar veszi körül, ami három részre tagolódik. Az udvar felszereltsége biztosítja a gyermekek mozgásának kielégítését, lehetőséget ad kertészkedésre, fűszernövények ápolására, madarak védelmére, mókusok etetésére. Igyekszünk megtölteni a gyermekek mindennapi életét olyan, egyre bővülő és megújuló tevékenység-tartalommal, melyek segítik a környezettudatos életvitel alakítását.

Sokféle udvari játék áll a gyermekek rendelkezésére minden évszakban.

A KRESZ pályán a biztonságos közlekedés alapjainak gyakorlására van lehetőség rollerekkel és futóbicikkel. A felső udvar rész lehetőséget nyújt arra, hogy a nyári melegben a lombos fák alatt tudjanak a gyermekek játszani a homokozókban, babaházban és a hintákon. Az udvaron ivókút biztosítja a folyadék szükségletet igény szerint a gyermekek számára.

Termeink világosak, tágasak, korszerűen, jól felszereltek. Az elrendezésnél figyelembe vesszük a gyermekek életkorát a csoport sajátosságait a nemek arányát. A csoportokban építő sarok, babaszoba, babakonyha, kuckók és kézműves sarok várja a gyermekeket. Az asztaloknál lehetőség nyílik a szabály játékokra, fejlesztő játékokra és szerep játékok gyakorlására egyaránt. A csoportok díszítése, dekorálása az óvodapedagógusok és a gyermekek közös munkája.

Tornatermünk jól felszerelt, sokféle mozgásfejlesztő eszköz áll rendelkezésünkre, hogy minél színesebbé tegyük a gyermekek mozgástevékenységét.

2010-től a Madárbarát Óvodai programnak is tagjai vagyunk. 2019-ben elnyertük az Örökös Zöld Óvoda címet is, a bázis óvoda rendezvényein rendszeresen részt veszünk.

A tagóvodában működő Gyermekekért Alapítvány pedig évről évre hozzájárul a minőségi munkánk magas színvonalú feltételeinek biztosításához.

BEVEZETÉS

Pedagógiai Programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával összhangban, a helyi lehetőségek és szükségletek figyelembevételével határozza meg az óvodánkban folyó nevelőmunka célját, feladatait, alapelveit, a gyermeki tevékenységeket és a fejlődés kritériumait. Programunk alapján érvényesülnek óvodai nevelésünkben azok a törekvések, amelyeket nevelőtestületünk saját tapasztalatai szerint célravezetőnek talál. Gondosan ügyeltünk arra, hogy úgy őrizzük meg tagóvodánk és a német nemzetiségi nevelés sajátosságait, hogy azok szervesen illeszkedjenek nevelési programunkba.

Nevelőtestületünk arra figyel, hogy a gyermekek fejlődése szempontjából a helyi adottságok figyelembevételével a legjobbat nyújtsa az egyéni bánásmódban és differenciált képességfejlesztésben.

Valljuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben óvodánk kiegészítő, esetenként hátrányt csökkentő szerepet tölt be.

Programunk az óvodás *gyermek* alapvető tevékenységére, a játékra épül, mely döntő szerepet játszik fejlődésében.

Olyan óvodai légkör kialakítására törekszünk:

- ahol biztosított a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése,
- ahol a gyermekek nyugodt, vidám, szeretetteljes légkörben nevelkedhetnek és annyi öröm éri őket, amiből a későbbi életszakaszaikban is meríthetnek,
- ahová a szülők szívesen és biztonságtudattal hozzák gyermekeiket,
- ahol az óvoda nevelőtestülete és minden dolgozója megbecsülve végezheti munkáját.

ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI

Gyermekeképünk

A gyorsan fejlődő, változó világ megköveteli tőlünk, hogy átgondoljuk az óvodai nevelő munkánk egészét. Jövőnk záloga a gyermek. Az, hogy milyen lesz ez a jövő, a mi nevelő munkánkon is múlik.

Olyan embert szeretnénk látni a gyermekben:

- aki őszintén, mélyen tud érezni,
- aki tud örülni, képes átérezni mások szomorúságát, fájdalmát,
- aki képes kimutatni érzelmeit,
- akiben nyiladozik az értelem, akiben egyre erősebb lesz az érdeklődés,
- aki harmonikus, kiegyensúlyozott,

- aki rácsodálkozik a világra, kíváncsi, érdeklődő, nyitott a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetére egyaránt,
  - aki vidám, jókedvű, bizalommal fordul társaihoz és a felnőttekhez,
  - akinek természetes igénye a mozgás és a játék,
  - aki kreatív, sokoldalú személyiséggé válik az óvodáskor végére.
-
- Minden gyermek egyedi megjelenésében, képességeiben, szükségleteiben, gondolkodásában, fejlődésében és tanulásában.
  - A gyermek kezdettől fogva kutató és felfedező. Kíváncsisága, rácsodálkozó képessége, nyitottsága minden újra akarata, fejlődése hajtóereje.
  - A gyermek minden érzékszervével éli meg környezetét. Spontán módon fordul érdeklődésével, kíváncsiságával a pillanatnyi dolgokhoz. A nyelv segítségével megalkotja saját világát.
  - A gyermek tanulásra képes és szívesen tanul. A tanuláshoz és a tanulásban más-más időtartamra van szüksége. A különböző életszakaszokban érdeklődésének súlypontja is változó.
  - A gyermeknek olyan támogató felnőtt személyekre van szüksége, akik őt kapcsolati rendszerében és fejlődésében kísérik és támogatják, aki személyiségét, egyediségét tisztelik.
  - Minden gyermek szeret játszani. A játék az óvodában a cselekvés és a tanulás.

A nemzetiségi csoportjainkba járó gyermekek:

- *legyenek nyitottak, fogékonyak a német nyelv és kultúra befogadására,*
- *váljon életük részévé, nyújtson örömet számukra a nemzetiségi ünnepek ápolása, az azon való részvétel.*

Charakter unserer Kinder

- *Jedes Kind ist einzigartig in seinem Aussehen, in seinen Fähigkeiten, in seinen Bedürfnissen, in seinem Denken, in seiner Entwicklung und in seinem Lernen.*
- *Das Kind ist von Beginn an Forscher und Entdecker. Die Neugierde, die Begeisterungsfähigkeit, die Offenheit für alles Neue und sein Eigensinn sind dabei die treibenden Kräfte.*
- *Das Kind nimmt die Umwelt mit all seinen Sinnen wahr. Es wendet sich spontan, neugierig und interessiert den momentanen Gegebenheiten zu. Mit Hilfe der Sprache konstruiert das Kind seine eigene Welt.*

- *Das Kind ist lernfreudig und lernfähig. Es braucht unterschiedlich Zeit, etwas zu lernen und beim Lernen. Es hat zu unterschiedlichen Zeiten unterschiedliche Interessenschwerpunkte.*
- *Das Kind braucht Bezugspersonen, die es in seinem Beziehungs- und Werdegang begleiten und unterstützen, seine Persönlichkeit respektieren und seine Eigenart würdigen.*
- *Jedes Kind ist spielfreudig. Das Spiel ist das Tun und das Lernen im Vorschulalter.*

Die Kinder in den deutschen Nationalitätengruppen:

- *sie sollen offen für die deutsche Sprache sein,*
- *sie sollen Freude an der deutschen Kultur und den Nationalfeiertagen haben, daran teilnehmen und es zu einem Teil ihres Lebens werden lassen.*

„Hozzon a gyermeknek mindenki, amit tud: játékot, zenét, örömet. De, hogy mit fogad el, azt bízunk rá. Csak az a lelki táplálék válik javára, amit maga is kíván.”

/Kodály Zoltán/

Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a harmadik életév betöltésétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is). Óvodai nevelésünkben alapelv, hogy a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze, a nevelés lehetővé tegye és segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodjanak. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az

életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, ennek megfelelően a gyermeki személyiség sokoldalú, harmonikus kibontakoztatását tartjuk szem előtt.

Gondoskodunk a derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról: a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető JÁTÉKRA. E tevékenységen keresztül fejlesztjük az életkornak megfelelő műveltség tartalmak és az emberi értékek közvetítésével a ránk bízott gyermekeket. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvodapedagógusok maguk döntsenek arról, hogy az egyes tevékenységeket kötött vagy kötetlen formában szervezik. Törekszünk a komplexitás megvalósítására.

Elismerjük, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelezettsége, s mi a családi nevelésre építve kiegészítő szerepet töltünk be. Az együtt töltött 3-4 év alatt a család és az óvoda között egymást tisztelő, segítő partneri kapcsolatot alakítunk ki a gyermekek érdekében. A lehetőségekhez képest figyelembe vesszük a szülők kéréseit a csoportok kialakításánál. Biztosítjuk a szülők számára, hogy megismerjék óvodai életünket. A kialakult közösségek egységét igyekszünk az együtt töltött 3-4 év alatt megőrizni.

A hátrányos helyzetben lévő gyermekek esetén a meglévő hátrány csökkentésére, kiküszöbölésére, kompenzálására törekszünk. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésére különös gondot fordítunk. Kapcsolatot tartunk fenn a pedagógiai szakszolgálatot ellátó szakemberekkel /pszichológus, konduktor, gyermekorvos, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, logopédus/. Alapvető fontosságúnak tartjuk az egészséges életmódra nevelést. A mindennapi mozgás szokásainak kialakításához megfelelő feltételek adottak óvodánkban. Sokfajta mozgásfejlesztő eszközzel ellátott tornaszobával rendelkezünk mindkét épületben.

Nevelői hitvallásunk

Óvodánkban minden kisgyermek érzelmi biztonságban nevelkedik, önfeledten tölti óvodás éveit. Nálunk a gyermekek szeretetben, játékos, nyugodt légkörben fejlődhetnek, kibontakoztathatják egyéni képességeiket.

Nevelőtestületünk szakmailag igényes, fejlett empátiás készséggel rendelkezik.

Valljuk, hogy a gyermek nevelése a szülő joga és kötelessége, óvodánk ebben kiegészítő és segítő szerepet vállal.

Óvodánk nyitottságával biztosítjuk, hogy a szülők megismerjék és elfogadják nevelési elveinket, partnereink legyenek a nevelés minden területén.

Nevelőtestületünk a közös cél érdekében együtt gondolkodó, megújulni tudó, kreatív nevelő közösségként munkálkodik azon, hogy a gyermekek elérjék az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

A gyermekek egyéni fejlettségének figyelembevételével, egyéni képességfejlesztéssel, differenciált bánásmóddal, változatos módszerekkel, a fejlődéshez szükséges feltételek biztosításával érjük el, hogy képességeiket kibontakoztathassák.

Együtt munkálkodásunk a gondozott, kiegyensúlyozott gyermekek nevelésére, az esztétikus óvodai környezet megteremtésére, személyiségüket gazdagító programok szervezésére irányul.

Nevelési elveink

Általános nevelési elveink:

- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges védelem, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom illeti meg.
- Szoros kapcsolat kialakítása a családdal, melyet a bizalom hat át.
- A 3-7 éves gyermek alapvető szociális tanulási formája az utánzás, ezért az óvodapedagógus modell szerepe kiemelkedő jelentőségű.
- A folyamatosság és a rugalmasság elvét érvényesítve törekszünk a gyermeki igényekre, szükségletekre épülő jó közérzet biztosítására.
- Az óvodapedagógus egész magatartását az elfogadás, a másság és az egyéni különbségek tiszteletben tartása és nagyfokú tolerancia jellemzi.
- A személyiségfejlesztés során az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermekek életkorát, egyéni fejlődési ütemét és képességeit, alkalmazza a differenciált bánásmód elvét.
- A nemzeti, etnikai valamint a migráns családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Unsere Leitsätze

- *Wir gewährleisten den Kindern der ethnischen Gruppen und Familien mit Migrationshintergrund das Recht auf Freiheit, individuelle Entfaltung, Sicherheit und Integration in die Gesellschaft.*
- *Die Kindergärtnerinnen der deutschen Nationalitätengruppen helfen sowohl das Selbstbewußtsein in der deutschen Minderheit zu festigen als auch deutsche Tradition zu pflegen. Der Schwerpunkt liegt hierbei auf Entwicklung eines deutschen Sprachverständnisses, so wie multikultureller und integrativer Erziehung.*

A helyi adottságokból és igényekből fakadó nevelési elveink:

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a játéknak, amely a kisgyermek alapvető tevékenysége: általa képességei, készségei fejlődnek, tapasztalatokat gyűjt, ismereteket szerez.

- Az egészség érték, amelyet az egyénnek és a közösségnek egyaránt óvnia, ápolnia kell. Az egészségnevelés kiemelt az óvodánk életében. A családdal együttműködve a legfontosabb a megelőzés, az egészségmegőrző szokások kialakítása.
- A kedvező környezet adta lehetőségek kihasználására törekszünk. A természet (állatok és növények) megismerése, szeretete, óvása beépül a mindennapjainkba. Valljuk, hogy a gyermekkor egyik legmeghatározóbb élménye a természettel való találkozás.
- A családokkal való partneri kapcsolat alakulását és az együttnevelést segíti a szülők minél aktívabb bevonása az óvodai életbe (nyílt napok, munkadélután, közös kirándulás, stb.).
- *Mivel óvodánkban német nemzetiségi csoportok is működnek, a különbözőségek elfogadását is kiemelt nevelési elvként kezeljük.*
- *Weil wir deutsche Nationalitätengruppen haben, halten wir es für wichtig Akzeptanz und Respekt für die andere Nationalität fördern*

Óvodai nevelésünk célja, feladatai

Óvodai nevelésünk célja, hogy elősegítsük a 3-7 éves gyermekek harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakozását, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Célunk:

- derűs, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó légkör biztosítása,
- a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése, jó közérzet biztosítása,
- a gyermekek mindenkinek felett álló érdekének és jogainak biztosítása,
- a családi nevelés elsődlegességének figyelembevétele, kiegészítése,

- a játék elsődlegességének biztosítása,
- a gyermekek anyanyelvi nevelése és kommunikációs készségének fejlesztése,
- a mozgás és az aktív életmód természetes gyermeki igényvé válásának megalapozása,
- egészséges életmód kialakítása,
- az érzelmi intelligencia fejlesztése,
- a természeti és társadalmi környezet megismerésén keresztül környezettudatos magatartásra nevelés, az állatok szeretetére nevelés,
- a gyermekek tapasztalatszerzése sokoldalú legyen, minél több érzékszerven keresztül történjen,
- a gyermekek saját képességeinek megfelelő fejlesztése,
- a változatos tevékenységformákon keresztül, a gyermekek kíváncsiságára építve az érdeklődésük felkeltése,
- a gyermekek szocializálása,
- a különbözőségek elfogadására, egymás iránti toleranciára nevelés,
- a modellértékű, pozitív példamutatás,
- az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérése.
- *a német nyelv és kultúra megismertetése, a néphagyományok átörökítése és megőrzése, minél teljesebbé váljon a német nyelven folyó kommunikáció, a nemzetiségi identitástudat kialakítása, megerősítése,*
- *a német nyelviskolai tanításának megalapozása, előkészítése.*

Unsere Ziele und Aufgaben:

- *die deutsche Sprache, Traditionen und Kulturgut pflegen und weitergeben,*
- *den Tagesablauf auf Deutsch gestalten,*
- *ausbilden und verstärken des deutschen Nationalbewußtseins,*
- *Vorarbeit für Schulunterricht in der deutschen Sprache.*

Kiemelt feladataink, kulcsfolyamataink a személyiségfejlesztés területén:

Az óvodában feladatunk a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül

- egészségnevelési tevékenységek,
- környezeti nevelési elvek, programok és tevékenysége,
- érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösség nevelés,
- játék,
- anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés,
- mozgásfejlesztés.

ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége, amellyel a kisgyermeknek olyan szükségletét igyekszünk kielégíteni, mely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul a betegségek megelőzéséhez, jó közérzetükhöz, egészséges életmódjuk kialakításához, vagyis az egész személyiségük fejlődéséhez. A növekedés és a fejlődés üteme, jellemzői egyéni sajátosságokat mutatnak, amelyeket a gondozás során nagyon fontos figyelembe venni. Az egészség megőrzése a személyi- és környezet higiénét, valamint a mentálhigiénét is magában foglalja.

Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, az öltözködés, a mozgás, az edzés, a pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, és az ezeken alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot. Elősegítjük a harmonikus, összerendezett mozgás és a testi képességek fejlődését, a gyermekek egészségének védelmét, edzését, óvását, megőrzését. Biztosítjuk a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet. Alakítjuk a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat, megalapozzuk a környezettudatos magatartást. Megfelelő szakemberek bevonásával- a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós, és korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat látunk el.

Intézményünk központi épülete saját konyhával rendelkezik, Nárcisz Tagóvodánkban melegítőkonyha működik. Mindkét konyha megfelel a HACCP követelményrendszerének. Napi háromszori étkezést biztosítunk a gyermekek számára. Törekszünk az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítására.

Óvodáink udvara az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. Úgy alakítottuk ki, hogy minden évszakban a gyermekek sokféle tevékenységét szolgálja. Udvarainkon található füves, fás, virágos, térköves, gyöngyfavicsos terület egyaránt. A gyermekek mozgását,

edzését szem előtt tartva folyamatosan fejlesztjük játékeszközeinket és az időjárástól függően a lehető legtöbb időt a szabadban töltjük.

Fontosnak tartjuk óvodánk környezetének védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások, a környezettudatos magatartás megalapozását.

Jó időben lehetőséget nyújtunk a csoportszobában kedvelt, különféle tevékenységek folytatására az udvaron (mintázás, bábozás, kuckóépítés, stb.). Ezekhez a feltételeket biztosítjuk.

Változatos tevékenységeket kínálunk a gyermekeknek a mozgáshoz. (rollerezés, kerékpározás, stb.)

Ligetes udvarainkon fa ülőkével körülhatárolt, nagyméretű homokozók, rugós hinták, fészekhinták, mászóakák, csúszdák várják a gyermekeket.

Gondozás:

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Feladatok:

Az óvodapedagógusok feladata a gyermekek testi fejlődésének elősegítése, ezen belül:

- Ismertessék meg a gyermekekkel a megfelelő egészségügyi szokásokat!
- Alakítsák ki a gyermekek tisztálkodási igényét, a helyes testápolási szokásokat!
- Törekedjenek a család és az óvoda gondozási szokásainak összehangolására!
- Ösztönözzék a gyermekeket a legalapvetőbb testi szükségleteik kielégítésére!
- Szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával biztosítsák a speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátását!
- Tegyék vonzóvá a szabadban való tartózkodást a gyermekek számára!
- Tegyék lehetővé, hogy a gyermekek egészségessé, edzetté, alkalmazkodóvá váljanak!
- Törekedjenek a gyermekek mozgásigényének kielégítésére!
- Segítsék elő testi képességeik fejlődését és mozgásuk összerendezetté válását!
- Biztosítsák a tornateremben is a gyermekek mozgásigényének kielégítését!
- Támaszkodjanak az óvoda gyermekorvosának és védőnőjének szakmai segítségére!
- Biztosítsák az egészséges, biztonságos környezetet a mosdóban, a csoportszobában, a tornateremben és az udvaron egyaránt!
- Ügyeljenek az egész nap folyamán a balesetek megelőzésére!
- Fordítsanak figyelmet a gyermekek gondozására, egészségük védelmére!
- Az óvodapedagógusok alakítsanak ki barátságos, otthonosságot sugárzó csoportszobákat, figyeljenek a berendezési tárgyak esztétikus, biztonságos elhelyezésére!

- Juttassák a gyermekeket kellő mennyiségű folyadékhoz a nap folyamán!
- Nyári időszakban fokozottan figyeljenek a napsütés káros hatásainak megelőzésére (fejfedő használat, árnyékolás)!
- Alapozzák meg a kulturált étkezési szokásokat, ügyeljenek az asztalok esztétikus rendjére, személyes példamutatásukkal segítsék elő az eszközök használatát, formálják ízlésüket!
- Biztosítsanak elegendő időt az étkezésre, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően táplálkozhassanak!
- Hívják fel a szülők figyelmét a gyermekek célszerű, kényelmes öltözködésére! /váltócipő viselése, réteges öltözködés fontossága/
- Biztosítsák az óvodai pihenéshez az optimális feltételeket!

Gyermei tevékenységek:

- A gyermekek változatos játékra és mozgásra használják az udvar adta lehetőségeket.
- Részt vehetnek a kert és az udvar gondozásában, a növények ápolásában.
- Vigyáznak a csoportszoba és az udvar berendezési tárgyaira.
- Igénylik az esztétikusan megterített asztalt, részt vesznek kialakításában, gyakorolják a helyes evőeszközfogást.
- Étvágynak megfelelően merítenek vagy kérnek az ételekből.
- Megkóstolják a számukra ismeretlen ételeket, új ízekkel ismerkednek meg.
- Elsajátítják, begyakorolják a helyes testápolási szokásokat, jelzik szükségleteiket, igényeiket.
- Önállóan öltöznek, szükség esetén segítséget kérnek.

Módszertani alapelvek:

- Az óvodapedagógus, a család és az óvoda gondozási szokásainak összehangolására törekszik.
- Figyelembe veszi a gyermekek egyéni szükségleteit és a fejlődési tempót a gondozás során.
- Az óvoda minden dolgozója természetesnek tartja a beilleszkedés, az alkalmazkodás nehézségeit.

Napirend, hetirend:

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. A párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg, melyek a gyermek együttműködő képességét,

feladattudatát fejlesztik. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Az óvodai élet megszervezésénél maximálisan figyelembe vesszük és biztosítjuk a gyermeki jogokat, a gyermek igényeit, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét.

A napirend a maga rugalmas időkeretével lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült játékra és egyéb tevékenykedésre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

A tevékenységek során valósítjuk meg a különböző fejlesztési feladatainkat, ezekhez biztosítjuk a megfelelő időt, helyet, eszközt, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet és választhat a lehetőségek közül.

A nevelési év folyamán a napirendet a gyermekek biológiai, (életkor – alvás – mozgásigény - étkezés rendszeres időpontja) társas szükségleteit szem előtt tartva minden óvodapedagógus maga alakítja ki. A nap során érvényesül a folyamatosság és a rugalmasság elve.

A heti rendben az óvodapedagógus egy-egy témakört, projektet (évszak – ünnepkör) komplexen dolgoz fel kötött, ill. kötetlen formában.

A nevelés a nyári időszakban a gyermek igényeinek, szükségleteinek figyelembevételével valósul meg.

Munka jellegű tevékenységek:

A munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze, örömmel és szívesen végzett, célra irányuló aktív tevékenység.

A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége és a közösségi kapcsolatok a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

Elvégzését külső szükségesség indokolja, azonban az óvodáskor végéig játékos jellegű marad. Elsősorban a közösségért végzett tevékenységet jelenti, amely magában foglalja az

óvoda, a csoport életével kapcsolatos alkalmoszerű munkákat, az önkiszolgálást, a segítséget az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítését, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozást.

Hozzájárul a gyermekek közötti társas kapcsolatok alakulásához, a csoportért végzett tevékenység értelmének, szükségességének és örömének felfogásához, átéléséhez. Lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, egyben a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

A kétnyelvűség beépül a mindennapi tevékenységekbe. Ezeken keresztül valósítjuk meg az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a német kisebbség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a szituatív beszéd gyakorlását.

Arbeitsähnliche Tätigkeiten

Wir binden die deutsche Sprache in jeden Alltagsbereich ein. Dadurch vertiefen wir den deutschen

Sprachschatz der Kinder und sorgen dafür, daß sie die deutschen Traditionen kennenlernen. Dabei nehmen Rücksicht auf ihr Alter und ihren individuellen Wissensstand.

Feladatok:

- Az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekekkel az adott munkához szükséges eszközök használatát, a munkavégzés helyes sorrendjét!
- Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezesse be, működjön együtt a gyermekekkel!
- Minden gyermeknek a képességeinek megfelelő feladatot adjon!
- A gyermeki munka értékelése legyen mindig konkrét, reális, ösztönző és a gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodó!
- Az önálló munkavégzéssel adjon módot arra, hogy a gyermekek a szükséges készségeket elsajátítsák, gyakorolják, lássák munkájuk célját, hasznosságát!
- Adjon alkalmi megbízásokat, amelyeket örömmel és szívesen végeznek!
- Szerettesse meg a gyermekekkel a társaikért végzett munkát!
- Bízassa a szülőket, hogy vegyék komolyan és tartsák tiszteletben gyermekük munkáját, megbízatásait, legyenek segítségére annak elvégzésében!
- Alkalmazzon fejlesztő értékelést a gyermek munkájával kapcsolatban.

Gyermeeki tevékenységek:

- A gyermekek segítenek az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek.
- Alkalmi megbízásokat teljesítenek.
- Részt vesznek az önkiszolgálásban és a közösségért végzett munkákban, naposi munkában.
- Ismerik az egyes munkákhoz szükséges eszközök helyét, azok használatát.
- Részt vesznek a teremberendezésben, az ünnepeket megelőző készülődésben (dekoráció, ajándékkészítés, takarítás, sütés).
- Örömmel vesznek részt az óvodai növény- és állatgondozásban, mind a csoportszobában, mind az udvaron.
- Ügyelnek az öltöző és a mosdó rendjére.
- Segítenek a kisebbeknek (öltöztetés, önkiszolgálás, stb.)

Módszertani alapelvek:

- Minden óvodapedagógus munkavégzésével pozitív mintát ad a gyermekeknek.
- Arra törekszik, hogy a gyermekek örömmel végezzék a munka jellegű tevékenységeket.
- Megismertetjük a terítéssel, étkezéssel kapcsolatos kifejezéseket, utasításokat.
- A gyermeki munkát is tudatosan szervezzük a szókincs bővítése érdekében.

Methodische Grundsätze

- *In alltäglichen Situationen – wie zum Beispiel beim Tisch decken, Essen, Umziehen und Aufräumen – können die Kinder übliches Vokabular lernen und anwenden.*

Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, derűs, szeretetteljes légköre, állandó értékrendje ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. A gyermekeket ebben az életkorban az érzelmeik vezérlik, ezért tartjuk szükségesnek, hogy az óvodába lépés pillanatától kezdve kedvező érzelmi hatások érhék őket. Fontos az óvodapedagógusok és az óvoda más dolgozóinak példamutató viselkedése, kommunikációja, bánásmódja. Alakuljon ki bensőséges, meleg érzelmi kapcsolat óvodapedagógus-gyermek, gyermek-pedagógiai asszisztens, gyermek-dajka, és gyermek-gyermek között.

Az óvoda segíti a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, teret enged önkifejező törekvéseinek. Az óvoda a gyermekeket az emberek különbözőségének elfogadására, megértésére neveli.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A szocializáció szempontjából nagy jelentőségű a közös élményekre épülő, közös tevékenységek gyakorlása. Az óvodai életet úgy szervezzük, hogy az elősegítse a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladat- és szabálytudat) fejlődését.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Feladatok

- Az óvodapedagógus alakítson ki nyugodt, derűs, érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkört!
- Biztosítson kedvező érzelmi hatásokat, állandó értékrendet.
- Törekedjen a pozitív érzelmi töltés kialakítására az óvodapedagógus - gyermek, pedagógiai asszisztens - gyermek, dajka – gyermek, ill. a gyermek - gyermek kapcsolatban!
- Segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek!
- Viselkedése legyen modellértékű!
- Elégítse ki az óvodások társas szükségletét, nevelje őket a másság, különbözőség elfogadására és tiszteletére!
- Segítse elő a gyermek erkölcsi tulajdonságainak /együttérzés, segítőkészség, figyelmesség, önzetlenség, stb./ és akaratának fejlődését!
- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, fejlesztése érdekében működjön együtt a megfelelő szakemberrel /pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor, stb./!
- Tegye nyitottá, érdeklődővé a gyermekeket, tanítsa meg rácsodálkozni őket a természeti és társadalmi környezetben megtalálható jóra és szépre!
- A nemzetiségi csoportokban dolgozó óvodapedagógus a családok segítségével alakítson ki pozitív érzelmi viszonyt a német kultúra és nyelv iránt!
- Az egyes nevelési helyzetekben a gyermekek igényeire, szükségleteire anyanyelvükön reagáljon!
- Tartsa fontosnak a néphagyományok megőrzését, újraélesztését, általuk a nemzetiségi identitástudat erősítését!

- Ismertesse meg a német néphagyományokat, melyek által lelkileg feltöltődnek, örülnek egymásnak, megtanulják átélni az ünnepeket, melyek életüket szebbé, boldogabbá teszik!

Emotionale Erziehung und Sozialisierung, die Aufgabe

- *Die Erzieherinnen sollen gemeinsam mit den Familienmitglieder eine positive Einstellung zur deutschen Kultur und Sprache bei den Kindern erwirken.*
- *Die Erzieherin muss darauf achten in Erziehungssituationen stets die Muttersprache des Kindes zu verwenden.*
- *Die Erzieherinnen sollen die deutsche Sprache, Traditionen und das Kulturgut pflegen und weitergeben.*
- *Die Erzieherinnen sollen den Kindern deutsches Kulturgut und Feste nahebringen und ihnen somit eine schönere und glücklichere Kindergartenzeit bereiten.*

A játék

"Csináljon bármit, ami nyitogatja a szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi: csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle."

/Varga Domokos/

A természetes gyermeki megnyilvánulások közül a mozgás mellett a legfontosabb a játék, amely uralja a kisgyermekkor fejlődését. A játék fejlődése a fejlődés egészének a tükré.

A mozgás, a testséma és az én megismerése, az észlelés, a gondolkodás, azon belül a fogalmi gondolkodás és a beszéd folyamatok, a kommunikáció fejlődése mind-mind játékba ágyazódik. A játék a gyermekek fejlődésében alapvető jelentőségű, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységforma. Az idegrendszer fejlődésének feltétele a játék, melynek szervező és összerendező funkciója van. A játék önkéntes, örömmel végzett tevékenységforma, amelyben a gyermekek kreatív ötleteinek szabad kipróbálási lehetőségei biztosítottak. A játék öngyógyító, fejlesztő, a problémás gyermekek fejlődésében ösztönző tényező. A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől, elválaszthatatlan a kognitív, az érzelmi, akarati, szociális, társas fejlődéstől, elválaszthatatlan a mozgástól, a világtól és a tudat kialakulásától.

A játék a kisgyermekkor alapvető és legfejlesztőbb tevékenysége, egyben az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyermekek elemi, pszichikus szükséglete. Szabad képzetársításokat követő szabad játékfolyamat, amelyet mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell biztosítani.

A játék aktív, önkéntes folyamat, az óvodai élet teljes egészét átszövi. Aktív, mert folyamatos cselekvést, mozgást, tevékenységet, gondolkodást, emlékezetet, figyelmet stb. feltételez. A játék pszichikai sajátossága a feszültségoldás és az örömszerzés. A cselekvés, a képi, a szimbolikus funkciók szerveződésai, összerendeződései teszik a játékot a legfontosabb tevékenységi rendszerré. A gyermekek a játék útján ismerkednek a világgal, a tárgyakkal, a tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel.

A játék a gyermekek számára örömforrás, önmagáért való tevékenység. Az óvodáskor végéig a játék marad a gyermekek legfőbb tevékenysége. A munka és a tanulás is megőrzi játékos jellegét. A játék a személyiségfejlesztés alapvető eszköze, mert benne minden tanulási tartalom: ismeret, jártasság, készség megjelenik. Növeli önállóságukat, kitartásukat, fejleszti a gyermekek mozgását, értelmi képességeit, kreativitását. Kihat érzelmeikre, közlési vágyat ébreszt, viselkedési szabályok formálódnak. Fejlődnek a gyermekek közötti társas kapcsolatok, alakul a magatartás. A játékban a gyermekek utánoznak, tanulnak, fejlődnek.

Az óvodapedagógus tudatosan, indirekt módon irányítja a gyermekek játékát, együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával előtérbe helyezi a szabad játék érvényesülését.

Gyakorlójáték

A gyakorlójáték lehet: mozgásos, manipulációs és verbális.

A mozgásos gyakorlójáték során a gyermekek a játékos mozgást ugyanabban a formában ismételtetik. Mozdás közben ismerkednek saját testükkel, testi képességeikkel, bizonyos mozgásokat begyakorolnak.

A manipulációs gyakorlójáték során a gyermekek tárgyakkal manipulálnak. E tevékenység közben megismerkednek az őket körülvevő világgal, annak tárgyaival. Megismerik az anyagok tulajdonságait, matematikai ismereteket szereznek.

A verbális gyakorlójáték során egy-egy szótagot, szót, mondókát, verstöredéket, szófordulatot ismételtetik ritmikusan. Nagy örömet lelnek a halandzsa szövegek kitalálásában. Amennyiben buzdítást kapnak, beszédkedvük megnövekszik, bátrabban nyilvánulnak meg.

Építő-konstruáló játék

A "valamit alkotni" igénye, öröme mutatkozik meg az építő, konstruáló játék által. Míg eleinte a spontán építés dominál, később a tervezett, átgondolt játék veszi át a helyét. Az építő játék során fejlődik a gyermekek kreativitása, megtanulnak tervezni, érzékelik a rész-egész viszonyát. Formálódnak, illetve kialakul térlátásuk és ezáltal is matematikai ismereteket szereznek. Az építés, konstruálás során fejlődik finommotorikájuk, szem-kéz koordinációjuk, megfigyelőképességük és szerialitásuk.

Szimbolikus-szerepjáték

A gyermekek a szerepjátékban tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket, vágyaikat, élményeiket tükrözik, környezetük jelenségeit sajátos módon újraalkotják. A szerepjátéknak fontos szerepe van a személyiségfejlődésben. A gyermekek a felnőtt minta alapján elsajátítják az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait. Megtanulnak társaikkal együttműködni, egymáshoz alkalmazkodni. A szerepjáték során fejlődik alkalmazkodó- és kommunikációs képességük, szabálytudatuk, önuralmuk, akaratuk. A szerepjáték által a gyermekek gyakorolják a megszerzett ismereteiket s újakat tanulnak egymástól. Jó lehetőséget teremt a nagymozgás, a finommotorika, a szem-kéz koordináció ill., a kognitív funkciók fejlesztésére is.

Szabályjáték

A szabályjátékok lehetnek mozgásos és/vagy értelemfejlesztő szabályjátékok.

A mozgásos játékokhoz tartoznak a testnevelési játékok és a dalos népi játékok. Ezen játékok során a gyermekek megtanulják érzelmeiket, indulataikat, sikereiket, kudarcaikat kezelni, elsajátítják a türelmet, kitartást, akaraterőt, fejlődik közösségi érzésük, feladat- és szabálytudatuk, felelősségtudatuk.

Az értelemfejlesztő szabályjátékok fejlesztik a gyermekek szociális és értelmi képességeit. Egyre pontosabb képet kapnak önmagukról, társaikról. /önuralom, türelem, tolerancia, siker-, ill. kudarc-tűrő-képesség/ Ezekben a játékokban a kognitív funkciók fejlesztésére számos lehetőséget találhatunk. A verbális fejlesztést jól szolgálják a nyelvi játékok.

Barkácsolás

A barkácsolás a játék igényéből alakul ki, hiszen az elkészített eszközöknek funkciójuk van. Az óvodapedagógus ösztönzi a gyermekeket saját játék szükségletük tárgyi kiegészítésére, elkészítésére. Az óvodapedagógus segíti őket kreatív ötleteik megvalósításában. Barkácsolás közben rengeteg ismeretet, tapasztalatot szereznek az anyagok tulajdonságairól, a különböző technikákról, egymásra épülő munkafolyamatokról. Fejlődik képzeletük, kreativitásuk, társas kapcsolataik árnyaltabbá válnak. A barkácsolás jó lehetőséget teremt a finommotorika, a szem-kéz koordináció, a rész-egész viszony, az alaklátás- és formaállandóság, a téri viszonyok, ill. a verbális fejlesztésre is.

Bábozás

A gyermekek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze a bábozás, ezáltal felelevenítik tapasztalataikat, elképzeléseiket, esztétikai és szociális élményeiket. A bábozásnak nagy szerepe van a személyiség fejlődésében. A bábok mögé bújva lehetőség van az önmegvalósításra. A közös bábozás hat a társas kapcsolatok alakulására, fejlődik az emlékezet, a fantázia. Mivel a bábozás lényeges eleme a beszéd, ezért nagymértékben hat ennek fejlődésére is.

Dramatizálás

A gyermekek a dramatizálás során saját vagy irodalmi élményeiket játsszák el kötetlen módon. A dramatizálás a gyermekek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze. A gyermekek elgondolásaik alapján dolgozzák fel az ismert meséket, történeteket, vagy kitalált szituációkat. A dramatizálásban megnyilvánul a környezethez való viszonyuk.

Feladatok

- Az óvodapedagógus használja ki a mozgásos gyakorlójátékban a testséma-fejlesztés, a nagymozgás-fejlesztés lehetőségét!
- Az óvodapedagógus használja ki a manipulációs gyakorlójáték során a szem-kéz koordináció, a testséma- és észlelésfejlesztés, a finommotorika, a szerialitás, ill. vizuális memória - fejlesztési lehetőségeit!
- Az óvodapedagógus használja ki a verbális gyakorlójáték során a kifejezőkészség, a ritmusérzék, a mozgás és a beszéd összehangolásának fejlesztési lehetőségeit!
- Az óvodapedagógus figyeljen fel arra, ha egy-egy gyermek hosszú időszakon át tartó gyakorlójátékában valamilyen részfunkció fejlődési lemaradása jelent problémát!
- Az óvodapedagógus támogassa a gyermekek alkotó kedvét, biztosítson változatos anyagokat, eszközöket!
- Az óvodapedagógus alakítsa ki azt a szokást, hogy a gyermekek egymás alkotásait tiszteletben tartsák, a megkezdett játékot egész nap, sőt másnap is folytathassák!
- Az óvodapedagógus kísérje figyelemmel és tartsa tiszteletben a gyermekek szabad játékát! Ha a gyermekek igénylik, a felnőtt ne irányítóként, hanem játszótársként vegyen részt a játékban!
- Az óvodapedagógus biztosítsa a megfelelő feltételeket, eszközöket!
- A felnőtt csak szükség szerint vegyen részt a játék során kialakult konfliktusok megoldásában!
- Az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekeket minél több mozgásos szabályjátékkal, hogy maguk is bármikor kezdeményezhessék eljátszásukat!
- Az óvodapedagógus kezdeményezzen változatos értelemfejlesztő szabályjátékokat, s használja ki a bennük rejlő fejlesztési lehetőségeket!
- Az óvodapedagógus teremtsen meg a barkácsoláshoz szükséges folyamatos gyűjtőmunka lehetőségét!
- Az óvodapedagógus keltse fel a gyermekek érdeklődését, támogassa őket kreatív ötleteik megvalósításában!
- Az óvodapedagógus biztosítson megfelelő időt, helyet, eszközt a bábozáshoz!
- Az óvodapedagógus kísérje figyelemmel a gyermekek dramatizálását!

- Az óvodapedagógus teremtsen meg a gyermekek dramatizálásához szükséges feltételeket!

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus szem előtt tartja a gyermekek igényeit, szükségleteit, mozgásigényét és manipulációs vágyának kielégítését.
- Biztosítja a játékhoz szükséges élményeket, feltételeket és eszközöket.
- Lehetővé teszi a differenciált játék lehetőségeit.
- Érvényesíti a játék fejlesztő hatását a beszédükben gátolt és kevésbé közlékeny gyermekek fejlesztése érdekében.
- Ügyel a balesetek megelőzésére.
- *Napirendünkben a szabad játéknak nagy teret engedve felhasználja az adódó lehetőségeket a német nyelvű szókincs gyarapítására.*
- *A játékidő az óvodapedagógus számára lehetőséget biztosít a személyre szabott egyéni fejlesztésre, gyakorlásra.*
- *Kihasználja a bábjátékban rejlő játékos nyelvelsajátítási lehetőségeket.*
- *Törekszik a párbeszédes helyzetek kialakítására.*
- *Az irányított játékban sokszínű, kreatív játékkal és játék formákkal ismertetjük meg a német nyelvet: dalok, mondókák, történetek, elbeszélések, beszélgetések, szerepjátékok, körjátékok, táncok, mesék...*

Methodische Grundsätze

- *Dem Freispiel geben wir den grössten Raum im Tagesablauf. Die Kindergärtnerin soll alle Möglichkeiten zum Spracherwerb verwenden.*
- *Während die Kinder spielen, soll die Kindergärtnerin die Entwicklung individueller Fähigkeiten und die Aussprache fördern.*
- *Durch Puppenspiele können die Kinder die deutsche Sprache üben sowie ihren aktiven und passiven Wortschatz erweitern.*
- *Die Kindergärtnerin versucht jede Möglichkeit zu nutzen mit den Kindern Dialog aufzubauen.*
- *Im angeleiteten Spiel nutzen wir die Vielfalt kreativer Spiele und Spielformen, um die Kinder mit der deutschen Sprache vertraut zu machen: Lieder, Reime, Erzählungen, Gespräche, Rollenspiele, Kreisspiele, Tänze, Märchen.*

Ünnepek és rendezvények az óvodában

Az ünnepekre való készülődés örömteli várakozását élik át a gyermekek, mely fejlődésük serkentője. Az ünnepekre való ráhangolódásban, előkészületekben a szülők is aktív szerepet vállalhatnak, ünnepeinken részt vehetnek.

A Nárcisz Tagóvoda ünnepei és rendezvényei:

- Sportdélután (ősz)
- Játsház (ősz, tavasz)
- Töklámpások találkozója
- Márton nap
- Mikulás
- Adventi gyertyagyújtás
- Karácsony
- Farsang
- Március 15.
- Húsvét
- Májusfa állítás és –kitáncolás (Pünkösöd)
- Anyák napja
- Játékos délután, nagyok búcsúztatása
- Családi nap
- Zöld óvoda - jeles napok: Állatok világnapja, Víz világnapja, Föld napja, Madarak, fák napja

Egry Óvoda ünnepei és rendezvényei:

- Mikulás
- Advent, Karácsony
- Farsang
- Március 15. megünneplése
- Húsvét
- Anyák napja
- Zöld Óvoda
  - Jeles napok /Állatok Világnapja, Föld Napja, Víz Világnapja, Madarak-fák napja/
- Gyermeknap
- játékos évzáró
- Apák napja

Nemzetiségi csoportjaink sajátos ünnepei:

- *terményünnep /Erntedankfest/*
- *Márton nap /St. Martin Tag/*
- *Játszóház évszakonként*
- *Feste und Feiertage:*
- *Osterspiele /Eierwerfen, usw./*
- *Ein Bastelnachmittag mit den Eltern vor jedem Fest*

A csoportok programjait, egyéni arculatát az óvodapedagógusok személyisége és módszertani szabadsága határozza meg.

Gyermeki tevékenységek

- Gyakorolják és elsajátítják a különféle viselkedési szabályokat.
- Különböző megbízatásokat vállalnak, fejlettségükhöz mért feladatokat végeznek, alkalmasszerűen munkát vállalnak a csoportért.
- Együttműködnek társaikkal és az óvodapedagógusokkal.
- Segítenek egymásnak és a felnőtteknek.
- Örömet szereznek, megvigasztalják egymást.
- Vigyáznak egymásra, környezetükre.
- Őszinték egymáshoz és a felnőttekhez.
- Bizalommal vannak a felnőttek iránt.
- Alkalmazkodnak társaikhoz, elfogadják társaik akaratát.

Módszertani alapelvek

- Partnerkapcsolat kialakítására törekszünk a szülőkkel.
- Megerősítjük a család pozitív nevelési hatásait.
- Nyitottak vagyunk a szülők gyermekükkel kapcsolatos kéréseire, javaslataira.
- Érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét.
- Tapintatra épülő kapcsolatot alakítunk ki, melyet elmélyítünk a közös programok és tevékenységek alkalmával.
- A sajátos nevelési igényű gyermekekre megkülönböztetett figyelmet fordítunk.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelés egészében

jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése, valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermekek személyiségének alakulását.

A tevékenységbe integrált tanulás az óvodában egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében tervezett és szervezett tevékenység. Elsődleges célja az óvodás gyermekek képességeinek fejlesztése. Az óvodában végzett sokféle tevékenység lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, tapasztalatszerzésre, a gondolkodás örömeinek átélésére, az alkotásra, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedezésére. A megfigyelés, az emlékezetbe vésés és felidézés ebben az életkorban a gyakorlati tevékenységbe ágyazottan fejlődik. A tanulás hatására a gyermekek tapasztalatai rendeződnek. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz a figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk, képessé válnak problémák felismerésére és megoldására.

A gyermekeket a tanulásban a kíváncsiság, az óvodapedagógushoz fűződő érzelmi kapcsolat, a foglalkozási helyzet motiválja. A tanulás feltétele a gyermekek cselekvő aktivitása a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása. Az óvodás korú gyermekek többféleképpen szerezhetnek tapasztalatot az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetből:

- utánozzák a kapott modell magatartás- és viselkedésformáit,
- spontán játékok során is tapasztalatot gyűjtenek, cselekvés útján tanulnak és problémákat oldanak meg,
- kérdéseikre kapott válaszokból is gyarapszik ismeretük,

- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, szituációs játék is bővíti ismereteiket,
- az óvodán kívül is nagy mennyiségű spontán tapasztalat, élmény halmozódik fel a gyermekekben.

A 3-7 éves kor a szenzomotoros integráció időszaka, ezért tartjuk fontosnak, hogy a gyermekek minél több mozgásos- és érzékszervi tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő világról. A gyermekek legalapvetőbb megnyilvánulási módjára, fő tevékenységi formájára a mozgásra és a játékra alapozva szervezzük meg a főbb nevelési területeken végzendő pedagógiai és pszichológiai feladatokat. Fő törekvésünk, hogy minden nevelési területet átfogva, komplexen, hatékonyan, (változatos módszerekkel, a megelőzésre fókuszálva, az iskolai élet sikeres megkezdéséhez szükséges alapvető képességek célzott fejlesztésével) minden gyermeket a képességeihez és a lehetőségeihez mértén fejlesszünk.

Kognitív képességek:

- érzékelés
- észlelés
- figyelem
- emlékezet
- képzelet
- gondolkodás

Verbális képesség:

- beszéd

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés

„Anyanyelvünk, ez a csodálatos játékszer, amelynek gazdagságára és szépségére egyaránt büszkék lehetünk, megérdemli a megbecsülést és a szeretetet.”

/Grétsy László/

Az anyanyelvi nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósulásának minden mozzanatában. Eredményes megvalósítása hozzájárul a gyermekek sikeres iskolakezdéséhez. A szocializáció folyamán a beszéd a gyermekek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszközévé válik. A beszéd által erősödik a gyermekek biztonságérzete, növekszik tájékozottságuk, gazdagodnak ismereteik. A helyes és szép

beszéd mélyíti érzelmeiket, fejleszti esztétikai érzéküket, előkészíti őket az irodalmi élmények befogadására. A biztonságot nyújtó, derűs közegben a gyermekek megnyílnak, meg akarnak nyilatkozni, kialakul a beszédkedvük. A beszédkedv folyamatos fenntartásával, fokozásával a gyakorlás számtalan módjára nyílik lehetőség.

Helyesen ejtik a magán- és mássalhangzókat, kialakul a megfelelő beszédtempó és a hangzók hosszúsága, árnyalttá válik a hangsúly és a hangerő. Beszédük során nyelvtanilag helyes mondatokat használnak.

Feladatok

- Az óvodapedagógus biztosítsa a kiegyensúlyozott, oldott légkört!
- Törekedjen az egyszerű, de változatos mondatszerkesztésre, helyes, szép kiejtésre!
- Természetes hangon, a csoport hang- és zöreij szintjéhez alkalmazkodva beszéljen!
- Törekedjen a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására!
- Csak nyelvileg tiszta és értékes anyagot használjon!
- Fejlessze kérdéseivel is a gyermekek gondolkodását, ösztönözze beszédre őket!
- Használja ki a magyar gyermekköltészet és a népi hagyományok fejlesztési lehetőségeit, a mindennapos mondókázásban, verselésben!
- Találjon időt, módot, hogy megválaszolja a gyermekek kérdéseit!
- Legyen követésre méltó modell a gyermekek számára!
- Az óvodapedagógus kísérje figyelemmel a gyermekek beszéd-sajátosságait és az egyéni fejlődés különbségeit!
- Figyelje meg, hogy a gyermekek beszédének mely összetevőiben tapasztalható hiányosság!
- Ismerje fel a beszédhibákat (torz artikuláció, orrhangzósság, akadályozott beszédfejlődés, dadogás, stb.), irányítsa a gyermekeket logopédushoz!
- Ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját!
- Tapintattal kezelje a családban esetleg előforduló beszédhibákat!
- Változatos anyanyelvi játékok szervezésével segítse elő a gyermekek beszédészlelésének- és megértésének fejlesztését!

Gyermeki tevékenységek

- A gyermekek szívesen részt vesznek az óvodapedagógus által felkínált tevékenységekben, párbeszédes játékokban, szívesen utánozzák a kapott modellt.
- A nyelv zenéjét, ritmusát, intonációját képesek felfogni, utánozni, sikerélményt jelent nekik a mondókák, énekek reprodukálása.
- *A pozitív élmények hatására maguk is szívesen kezdeményeznek német nyelvű játékokat, körjátékokat és reagálnak az óvodapedagógus közléseire, kérdéseire, utasításaira.*

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus olyan oldott, derűs légkört teremt, amely serkenti a gyermekek beszédkedvét.

Nyelvi nevelés a nemzetiségi csoportokban

Óvodánk nemzetiségi csoportjaiban mindkét nyelv – a magyar és német – fejlesztése történik. Az óvodai tevékenységekben a két nyelv használata érvényesül. Ennek arányát a következők határozzák meg:

- *a gyermekek életkora,*
- *a gyermekek egyéni nyelvismerete,*
- *a nevelési helyzet, az adott szituáció.*

A hangsúlyt a német nyelv fejlesztésére helyezzük.

A kétnyelvűség beépül a mindennapi tevékenységekbe. Ezen keresztül valósítjuk meg az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségüknek megfelelően a német kisebbség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a szituatív beszéd és a válaszadó szerep gyakorlását.

Feladatok

- *Mérje fel az óvodapedagógus a gyermekek nyelvismereti szintjét! Tájékozódjon, milyen alapokkal rendelkeznek a gyermekek, amelyre munkáját építeni tudja!*
- *Az óvodapedagógus nyelvismerete, kiejtése legyen példaértékű!*
- *Beszédét, utasításait tegye mindig szemléletessé egy-egy adott szituációval, metakommunikációval, tárggyal, különböző eszközökkel, hogy ezáltal is segítse a gyermekek számára a megértést!*
- *Az óvodapedagógus a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel segítse az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást!*
- *A gyermekek által ismert, megkedvelt meséket német nyelven is dolgozza fel! (pl.: dramatizálás, bábozás)*
- *Ébressze fel a gyermekekben a német nyelv iránti érdeklődést!*
- *Teremtsen olyan szituációkat, amelyekben a gyermekek élményeire, ismereteire, kíváncsiságára és játékosságára építve tudja elképzeléseit megvalósítani!*
- *A gyermekek által ismert, megkedvelt meséket német nyelven is dolgozza fel! (pl.:*

dramatizálás, bábozás)

- *Az óvodapedagógus és a nagyobb gyermekek nyújtanak mintát a kisebbeknek!*

Gyermeki tevékenységek

- *A gyermekek szívesen részt vesznek az óvodapedagógus által felkínált tevékenységekben, párbeszédese játékokban, szívesen utánozzák a kapott modellt.*
- *A nyelv zenéjét, ritmusát, intonációját képesek felfogni, utánozni, sikerélményt jelent nekik a mondókák, énekek reprodukálása.*
- *A pozitív élmények hatására maguk is szívesen kezdeményeznek német nyelvű játékokat, körjátékokat és reagálnak az óvodapedagógus közléseire, kérdéseire, utasításaira.*

Módszertani alapelvek

- *Az óvodapedagógus olyan oldott, derűs légkört teremt, mely elősegíti a német nyelvvel való játékos ismerkedést, a nyelvtanulást.*
- *Beszédében tudatosan alkalmazza a testbeszédet /mimika, gesztikuláció/. Fontos alapelv a beszéd és szemléltetés együttes alkalmazása. Az utánzásra, a játékra, a gyermekek szituációs élethelyzeteire, a gyakori ismétlésre építünk. Tudatosan sokat beszélünk a gyermekekkel németül, érezzék, hogy nekünk is örömet jelent a beszéd.*
- *Cselekvéseiket, mindennapos tevékenységeiket német nyelven is kísérik.*
- *Játéktevékenységüket is többnyire német szóval kísérik.*
- *A különböző napi tevékenységekhez /kézmosás, rakodás, étkezés/ mondókázunk, német nyelven adjuk az utasításokat, gyakran énekelve.*
- *A gyermekek nyelvi kifejezőkészségét új fogalmak bevezetésével és azok gyakori ismétlésével gazdagítjuk.*

Kultúráközvetítés

- *Ápoljuk a magyarországi német kulturális hagyományokat.*
- *Együtt gyűjtjük a gyermekekkel a kulturális értékeket /ruházat, használati tárgyak/. Alkalmanként nemzetiségi kiállításon bemutatjuk azokat.*
- *Résztvevői vagyunk a város német nemzetiségi ünnepéyeinek.*
- *A magyarországi németek hagyományos ünnepeit kétnyelvűen szervezzük meg a gyermekekkel.*
- *Tágabb környezetünkben meglátogatunk érdekes, különleges intézményeket /tájház, babamúzeum, kiállítás/.*

- *Néptáncos ruhákkal rendelkezünk, melyeket az ünnepi alkalmak során viselünk.*
- *Megismertetjük a gyermekeket a hagyományos magyarországi német hangszerrel /tangóharmónika/.*

Sprachliche Erziehung

- *In den deutschen Nationalitätengruppen lernen die Kinder durch die bilinguale Erziehung sowohl die deutsche, als auch die ungarische Sprache.*
- *Der Schwerpunkt liegt auf dem Erlernen der deutschen Sprache.*
- *In Tagesablauf gibt es vielfältige Anlässe um mit den Kindern Deutsch zu sprechen.*
- *In Erziehungssituationen benutzen wir die Muttersprache des Kindes.*
- *Bei der Spracherziehung muß die Kindergärtnerin das Alter, die Entwicklungstufe und die bereits vorhandenen Sprachkenntnisse der Kinder in den aktuellen Situation berücksichtigen. Die Zweisprachigkeit wird in den alltäglichen Tätigkeiten eingebaut.*
- *Durch die alltäglichen Tätigkeiten verwirklichen wir den Spracherwerb, bezogen auf Antwortgeben und situationsbedingtes Sprechen, entsprechend dem Altes der individuellen Entwicklung.*

Aufgaben

- *Die Kindergärtnerin soll fähig sein die Stufe der Sprachkenntnis einzuschätzen.*
- *Die Aussprache und die Sprachkenntnisse der Kindergärtnerin sollen den Kindern als Vorbild dienen.*
- *Durch Gestik, Mimik und verschiedene Gegenstände soll die Kindergärtnerin den Spracherwerb und das Sprachverständnis fördern.*
- *In gleichen Situationen soll immer derselbe Satz mit derselben Gestik verwendet werden.*
- *Die bekannte und beliebte Märchen und Kindergeschichten sollen auch auf Deutsch erzählt und dargestellt werden.*
- *Die Kindergärtnerin soll die Neugierde der Kinder an der deutschen Sprache wecken.*
- *Die Kindergärtnerin soll den Kindern vielfältige Erlebnis-, Erfahrungs- und Lernprozesse mit allen Sinnen in ihrem Umfeld ermöglichen.*
- *Die Kinder nehmen gerne an Beschäftigungen teil, die die Kindergärtnerin organisiert und treten mit ihr in Dialog.*
- *Die Kindergärtnerin und die ältere Kinder dienen als Vorbilder.*
- *Das Verstehen und Nachahmen der Melodie und des Rythmusses der deutschen Sprache stellt für die Kinder einen Erfolg dar. Kindliche Tätigkeiten*
- *Die Kinder nehmen gerne an den Tätigkeiten teil, die die Kindergärtnerin bietet. Sie ahmen gerne nach die Satzmodelle der Kindergärtnerin.*

- *Sie können die Musik, den Rhythmus der Sprache verstehen und nachahmen. Die Volkslieder und Reime geben ihnen Spracherlebnis.*
- *Die Kinder organisieren sich selbst deutsche Kreisspiele und andere Spiele und reagieren auf die Frage der Kindergärtnerin.*

Methodische Grundsätze

- *Die Atmosphäre in der Gruppe soll angenehm vertrauenswürdig und locker sein, damit die Kinder die Sprache leichter können lernen.*
- *Die Kindergärtnerin soll die deutsche Sprache mit Mimik, Gestik und Gegenständen veranschaulichen.*
- *Die Grundlagen des Spracherwerbs auf welchen die Kindergärtnerin ihre Arbeit aufbauen soll, sind Nachahmung, Spiele, Regelmäßigkeiten und alltägliche Situationen.*
- *Wir sprechen bewusst viel mit den Kindern, und zwar Deutsch und zeigen selbst Freude am Sprechen. Dabei trauen wir jedem Kind zu, dass es mit uns die deutsche Sprache verstehen lernt.*
- *Wir begleiten die eigenen Handlungen und Alltagsaktivitäten sprachlich – vorwiegend in deutscher Hochsprache.*
- *Wir begleiten die Kinder sprachlich in ihrem Spiel.*
- *Zu verschiedenen Handlungen /Händewaschen, Aufräumen, Essen/ sagen wir Reime, geben die Instruktionen auf Deutsch, oft singend.*
- *Wir bereichern die sprachliche Ausdrucksfähigkeit der Kinder, indem wir neue Begriffe einführen und öfter wiederholen.*

Kulturvermittlung

- *Mit den Kindern pflegen wir die ungarndeutschen kulturellen Traditionen.*
- *Wir sammeln mit den Kindern altes Kulturgut /Kleider, verschiedene Gegenstände/. Manchmal organisieren wir nationalitätsspezifische Ausstellungen in unserem Kindergarten.*
- *Wir beteiligen uns am Festen und Feiern in unserer Stadt.*
- *Wir gestalten die traditionellen ungarndeutschen Feste und Feiern mit den Kindern zweisprachig.*
- *Wir besuchen interessante Einrichtungen im Umfeld /Heimatismuseum, Puppenmuseum, Ausstellungen/.*
- *Wir haben Volkstanzkleidungen.*
- *Wir machen die Kinder mit dem typischen Musikinstrument der Ungarndeutschen bekannt /Ziehharmonika/.*

Verselés, mesélés

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A népi mondókák, dúdolók, a népmesék, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzóvilágát, nyelvünk legbensőbb törvényeinek megfelelő formában közvetítik. Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszköze a mese és a vers. Az irodalmi nevelés összefonódik az anyanyelvi neveléssel, a zenével, énekkel, mozgásos játékokkal. A mese az a beszédmód, amelyre az óvodáskorú kisgyermek tartósan, kényszerítés nélkül figyelni tud. Ritmusa, képi ereje, folyamatossága, hangulata fogva tartja a képzelőerőt, és minden másnál jobban a mesélő felnőttöz kapcsolja az óvoda hallgatóságát. A mese éppúgy, mint a játék: örömforrás. Az óvodai élet állandó zajos, nyüzsgő közegében a csend szigete. Nevelő hatása mélyen átjárja a gyermek személyiségét.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvoda gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Feladatok

- Az óvodapedagógus keltse fel és mélyítse el a gyermekek irodalom iránti érdeklődését!
- Alapozza meg az irodalomhoz, a könyvhöz fűződő szeretetteljes érzelmi kapcsolatukat!
- A mesével, verssel, mondókával is erősítse a gyermekek érzelmi biztonságát!
- Fejlessze a gyermekek erkölcsi érzelmeit, ítéleteit, magatartását, esztétikai fogékonyságát!
- Fejlessze a gyermekek beszédét: kifejezőkészségét, helyes és szép kiejtését, a helyes hangsúlyozást és a ritmust!
- A höcöggetőkkel, kiszámolókkal, altatókkal, segítse az óvodapedagógus és a gyermekek közötti bensőséges kapcsolat alakulását!
- Tudjon sok verset, mesét, mondókát, hogy a megfelelő helyzetben alkalmazhassa!
- Az óvodapedagógus előadása legyen élményszerű, indítsa meg a gyermekek fantáziáját!
- Lehetőség szerint emlékeztetőből meséljen!
- Teremtse meg a meséléshez szükséges nyugodt körülményeket!
- A gyermekek életkori sajátosságainak és érdeklődésüknek figyelembe vételével naponta többször is mondjon verset, mesét!
- Hangsúlyozza az otthoni verselés, mesélés fontosságát is!

Gyermeki tevékenységek

- A gyermekek szívesen hallgatnak és mondanak mondókákat, verseket, meséket.
- Szívesen kapcsolódnak be a közös mondókázásba, verselésbe, mesélésbe.
- Kitalálnak maguk is rövid történeteket, rigmusokat saját örömeikre, amely önkifejezésük egyik módja.
- Csendesen, figyelmesen hallgatják a verset, mesét.
- Képesek előadni kedvenc verseiket, meséiket bábozással, dramatizálással is.
- Gondosan bánnak a mesekönyvvel, vannak kedvenc meséik, mesekönyveik.

- Várják és kérik a mese, versmondás alkalmait, segítenek a feltételek kialakításában.
- Élvezik a vers- és mesemondás folyamatát, az elalvás előtti halkán elmondott meséket.
- Spontán beszédükben alkalmazzák a mesei szófordulatokat.
- Szívesen beszélgetnek élményeikről egymással és a felnőttekkel.
- Párbeszédek a helyzetnek nyelvtanilag és tartalmilag is megfelelnek.
- Szívesen vesznek részt anyanyelvi játékokban.
- Megismerik a számukra ismeretlen szavak jelentését.
- *Ismernek az adott évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó mondókát, verset.*
- *Figyelmesen hallgatják a lerövidített német meséket, szívesen részt vesznek azok bábozásában, dramatizálásában.*
- *Vannak kedvenc meséik, verseik, mondókáik.*
- *Szívesen nézegetik a leporellókat, képeskönyveket, megnevezik az ott látottakat.*

Kindliche Tätigkeiten

- *Die Kinder kennen Lieder, Reime und Gedichte, die zu den Jahreszeiten und Festen passen. Sie hören aufmerksam bei Erzählung verkürzter deutscher Märchen zu und können diese beispielweise Puppentheater oder ein Rollenspiel darstellen. Sie haben deutsche Lieblingsmärchen, -Verse, und -Reime.*
- *Sie sehen sich gerne Bilderbücher an und können die Charaktere und deren Tätigkeiten benennen.*

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus olyan derűs légkört teremt, amely erősíti, serkenti a gyermekek beszédkedvét.
- Szem előtt tartja a beszédészlelés- és megértés állandó fejlesztését.
- Beszédviselkedésével megfelelő modellt ad a gyermekeknek.
- A meghallgatásra szánt népmeséket az óvodapedagógus lehetőség szerint kívülről, élményszerűen mesélje, hogy ezáltal is segítse a hangulat megteremtését, a cselekmény megértését.
- Törekszik a nyelvileg tiszta, értékes, népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek kiválasztására.
- Az óvodapedagógus az emberi kapcsolatokat erősíti a mese és a vers közegén át.
- A mindennapos mesélés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
- *A német mondókák, versek rövidek, legfeljebb 5-6 sorosak legyenek.*
- *A gyermekek által már ismert és kedvelt meséket az óvodapedagógusok németül is elmesélik, szükség esetén lerövidítik.*

Methodische Grundsätze

- *Die deutschen Verse,, Reime und Gedichte sollen höchstens fünf bis sechs Zeilen lang sein. Die Kindergärtnerin soll die beliebten und bekannten ungarischen Märchen auch gekürzt auf Deutsch erzählen.*

A külső világ tevékeny megismerése

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. A gyermekek környezettel való kapcsolata spontán, vagy a felnőttek közreműködésével és az óvodapedagógusok tudatos irányításával valósul meg. Megismerik a szülőföld, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, ezek szeretetét és védelmét. Megélik a közösséghez tartozás élményét.

Óvják, védik az állatokat, közvetlen környezetüket. Szelektíven gyűjtik a hulladékokat a csoportszobában elhelyezett tárolókban. Az óvodások az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. A gyermekek a természeti és társadalmi környezetben megfigyelik az élőlényeknek egymáshoz és a környezethez való viszonyát, kölcsönhatásait, érzékelik a környezet- és természetvédelem szerepét. Célunk, hogy a gyermekek minél több tapasztalatot /érzékszervi és mozgásos megtapasztalás/ szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelő szinten. A csoport és óvodai szintű Jeles napok / Állatok, Föld, Víz, Madarak-fák napja/ megünneplése is ismereteik bővítését segíti. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéliképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Az óvodapedagógus feladata, hogy lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

Feladatok

- Az óvodapedagógus biztosítson lehetőséget a környezet tevékeny megismerésére, helyi hagyományok és a néphagyományok ápolására!

- Tegye lehetővé egyéni tapasztalatok, ismeretek szerzését, gyarapítását, alkalmazkodjon a lakóhely, a lakókörnyezet sajátosságaihoz!
- Törekedjen a gyermekek kíváncsiságának, érdeklődésének kielégítésére!
- Építsen az óvodások érdeklődésére, adjon alkalmat, hogy a gyermekek közvetlen módon találkozassanak a természettel!
- Adjon lehetőséget a minél több érzékszervvel való tapasztalásra!
- Vegye figyelembe a gyermekek természeti és társadalmi környezetére vonatkozó, meglévő tapasztalatait!
- A Jeles napokhoz kapcsolódó játékos tevékenységekkel mélyítse ismereteiket és érzelmileg hangolja rá a gyermekeket környezetük védelmére, szeretetére!
- Erősítse a gyermekben a pozitív érzelmi kötődést az állatokhoz, érzékenyítse a gyermeket a felelős állattartásra!
- Láttassa meg a környezet csodáit!
- Segítse az alkalmi és a folyamatos megfigyelést, gyűjtést!
- Erősítse a gyermekben a pozitív érzelmi kötődést a természethez, a szülőföldhöz!
- Alakítsa ki a gyermekekben az esztétikus, rendezett környezet iránti igényt!
- Támazkodjék a gyermekek családi kiránduláson, nyaraláson szerzett tapasztalataira!
- Adjon lehetőséget a környező valóság formáival, mennyiségeivel és téri viszonyaival való ismerkedésre, tapasztalatszerzésre, járuljon hozzá a gyermekek motiváltságához!
- Fejlessze a gondolatok tevékenységgel és szóval történő kifejezésének képességét!
- Az óvodapedagógus keltse fel és elégítse ki a gyermekek érdeklődését!
- Gazdagítsa matematikai tapasztalataikat, melyek későbbi ismereteikhez alapul szolgálhatnak!
- Fejlessze a gyermekek logikus gondolkodását, problémafelismerő- és megoldóképességét, a feladatmegoldásra irányuló önállóságát, szóbeli kifejezőképességét!
- Fejlessze önállóságukat a tevékenység folyamatában!
- Ébressze fel bennük a kísérletezés, felfedezés, a tudás örömeit!
- Az óvodapedagógus biztosítsa a játékos úton történő ismeretsajátítást!
- Tudatosítsa a gyermekekben a szelektív hulladékgyűjtés és az újrahasznosítás fontosságát!
- Segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában!

Gyermeki tevékenységek

- Aktívan, érdeklődéssel vesznek részt a gyermekek környezetük megismerésében.
- Megismerik az óvoda helyiségeit, udvarát, tágabb környezetét.

- Különböző játék- és szerephelyzetekben újra élik a családdal kapcsolatos tapasztalataikat, élményeiket.
- Felfedezik környezetük tárgyain a színeket, színárnyalatokat.
- Óvják, védik, az őket körülvevő környezetet, érzékelik annak változásait.
- Szelektíven gyűjtik a papírt, műanyagot és az elemet.
- Örülnek a szépnek, az eredményes munkának, igénylik az esztétikus környezetet. Kirándulás, játékos tevékenység, változatos programok keretében ismeretet szereznek a Jeles napokkal kapcsolatban.
- Megismerkednek az időjárás és az öltözködés összefüggéseivel.
- Tapasztalatokat szereznek a növényekről, állatokról, óvják és védik azokat!
- Figyelemmel kísérik az évszakok változásait, gyűjtögetik a természet kincseit.
- Gazdagítják tapasztalataikat az őket körülvevő társadalmi és természeti környezetről.
- Gyakorolják a helyes közlekedés szabályait, megszerzett tapasztalataikat hasznosítják a séták, kirándulások alkalmával.
- Megismerkednek a testükkel, testrészeikkel, érzékszerveikkel, azok funkciójával és ápolásával.
- Összehasonlításokat végeznek a szűkebb és tágabb környezetükben.
- Gyakorolják a halmazok képzését és bontását saját megadott szempontok szerint.
- Megadott jellemzők alapján sorozatokat képeznek, egyszerű megállapításokat fogalmaznak meg, a hamis és az igaz állításokat megkülönböztetik.
- Felismerik, megmutatják, megnevezik a változásokat.
- Különböző számosságú halmazokat összehasonlítanak, és elemeik szerint párosítják.
- Tapasztalatokat szereznek különböző mérésekről (hosszúság, tömeg, idő, térfogat).
- Különböző sík- és térbeli ismeretekhez jutnak tevékenységeik közben (építés, konstruálás, gyurmázás, stb.)
- Az oldalíságot tükör előtti mozgásokkal gyakorolják.
- Tevékenységeik és mozgásuk során megtanulnak tájékozódni a térben és a síkban.

Módszertani alapelvek

- A megismerés folyamatában a tapasztalatszerzés lehetőség szerint természetes környezetben és minél több érzékszervvel történjen.
- Az óvodapedagógus lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket a gyermekek alkalmazzák az óvodai élet különböző területein.
- Kialakítja a gyermekekben az állatok megismerésének, szeretetének, megóvásának igényét.

- Az óvodapedagógus példát mutat a környezettudatos magatartás és a fenntarthatóságra nevelés terén.
- Az óvodapedagógus arra ösztönzi a gyermekeket, hogy mondják el élményeiket, tegyék fel kérdéseiket, elemezzék a válaszokat, és közösen jussanak el a helyes megállapításokhoz.
- Az óvodapedagógus az ismeretelsajátítást derűs, nyugodt légkörben, cselekvésbe ágyazva, játékos keretek között biztosítja.
- Kialakítja a gyermekekben a természet szeretetének, megóvásának igényét.
- A tevékenységek során olyan jellegű játékosság érvényesül, amely rávezeti a gyermekek figyelmét a megoldandó problémára.
- Folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét, élményeit, tapasztalatait, érdeklődési körét, és matematikai ismereteit.
- *Biztosítja a tanulás optimális feltételeit.*
- *Figyelembe veszi a gyermekek egyéni fejlődési ütemét.*
- *A környezetismeret témáit németül is feldolgozza.*

Methodische Grundsätze

- *Die optimalen Voraussetzungen des Lernens sichern.*
- *Anpassung an das Entwicklungstempo der einzelnen Kinder.*
- *Die Themen der Umwelterziehung werden auch auf Deutsch aufgearbeitet.*

Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A közös éneklés, zenélés a gyermekeket élményhez juttatja, gazdagítja anyanyelvi örökségüket. Felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat és a szép, tiszta éneklésre szoktatja őket. Fejleszti a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét. A felnőtt minta utánzásával, az éneklés, a zenélés részévé válik a gyermekek mindennapi tevékenységének. Az óvodáskorú gyermek táncos mozgása egyszerű, természetes. Az életkort tiszteletben tartva a kicsinyek testi fejlettségéhez, mozgáskoordinációjához és értelmi képességeihez kell alkalmazkodniuk. A járás, játékos mozgások, egyszerű, ismétlődő mozdulat formák legyenek az óvodában a nagyobbak táncának előkészítői.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Feladatok

- Az óvodapedagógus teremtsen meg a zenei nevelés alapvető feltételeit!
- A nap folyamán énekeljen sokat a gyermekeknek!
- Legyen igénye a zenei önművelésre és önképzésre!
- Zenével oldja fel a gátlásokat!
- Keltsen zörejeket, ismertesse meg a környezet hangjait!
- Juttassa zenei élményhez a gyermekeket, keltse fel zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat!
- Szerettesse meg a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat, szoktassa őket a szép, tiszta éneklésre!
- Fejlessze a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját!
- Használjon különféle hangszereket!
- Az óvodapedagógus biztassa a szülőket arra, hogy otthon is énekeljenek, mondókázzanak!

- Kövesse a fokozatosság elvét a zenei anyag kiválasztásában, a játékok nehézségi sorrendjében, a zenei képességek fejlesztésében!
- Tapasztaltassa meg a halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély közötti különbségeket!
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a gyermekek nemzetiségi, etnikai hovatartozását is.
- *A nemzetiségi csoportokban az óvodapedagógus énekeljen a gyermekeknek német nyelvű népdalokat, gyermekdalokat.*

Aufgaben

- *In den deutschen Nationalitätengruppen soll die Kindergärtnerin den Kindern deutsche Volkslieder vorsingen.*

Gyermei tevékenységek

- A gyermekek örömmel vesznek részt a közös éneklésben, mondókázásban, körjátékokban.
- Változatos énekes játékokat játszanak, és maguk is kitalálnak hozzá szabályokat.
- Különféle hallás- és ritmusfejlesztő játékokban vesznek részt.
- Ismert dalokra egyszerű táncos mozdulatokat végeznek.
- Maguk is improvizálnak dallamokat, tanult mondókákhoz, kitalált szöveghez.
- Szívesen hallgatnak hangszeres játékot, zenét.
- Használják az óvodai ritmushangszereket, a dalok, mondókák ritmusát, illetve egyenletes lüktetését érzékeltetik.
- A gyermekek szívesen „játszanak” simogató, höcögtető, ölbeli játékokat.
- *Megismerik a német nemzetiségi táncokat és a régióra jellemző népviseletet.*
- *Szívesen vesznek részt a nemzetiségi táncban, örömmel veszik fel a nemzetiségi viseletet.*

Kindliche Tätigkeiten

- *Die Kinder sollen die Volkstänze und die deutsche regionalen Trachten kennenlernen.*
- *Die Kinder nehmen gerne an den deutschen Volkstänze an, wobei sie gerne die deutsche Trachten tragen.*

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus tiszta, élményt nyújtó előadásával utánzásra készíti a gyermekeket.

- Segíti zenei alkotókedvük kialakulását.
  - A mindennapok során minél több és változatosabb zenei élményhez juttatja őket.
  - A gyermekekben esztétikus mozgásigényt alakít ki.
  - Törekszik a zenei anyanyelv minél jobb megalapozására.
  - Az énekeket, énekes játékokat mindig mozgással, a játékosság és fokozatosság elvének betartásával végzi a gyermekekkel együtt.
  - A nehezebb, nagyobb hangkészletű, felütéssel kezdődő dalokat a zenehallgatás alkalmával énekli a gyermekeknek.
  - Törekszik a tiszta, élményt nyújtó előadásra.
-
- *Az óvodapedagógus törekszik olyan német dalok kiválasztására, melyek hangkészlete hasonlít a magyar gyermekdalokéhoz.*
  - *A nehezebb, nagyobb hangkészletű, felütéssel kezdődő dalokat, a zenehallgatás alkalmával énekli a gyermekeknek.*
  - *Törekszik a tiszta, élményt nyújtó előadásra.*

Methodische Grundsätze

- *Die Kindergärtnerin sucht die deutschen Volkslieder aus, die eine ähnliche Tonlage wie die ungarischen Volkslieder aufweisen.*
- *Die komplizierten Lieder soll die Kindergärtnerin nur vorsingen. /z. B. beim Auftakt/ Die Kindergärtnerin soll den Kindern durch klares und deutliches Singen Freude machen.*

Mozgás, mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségekben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és

örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzet választó- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Mozgás

Feladatok

- Az óvodapedagógus szerettesse és ismertesse meg az alapvető mozgásformákat a gyermekekkel!
- Minden esetben mérje fel és tartsa szem előtt a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét és mozgásigényét!
- Fejlessze a gyermekek:
  - bátorságát, kitartását, állóképességét,
  - általános testi képességeit (erő, ügyesség, gyorsaság),
  - térbeli tájékozódását,
  - testsémájának kialakulását,
  - egyensúlyérzékét,
  - mozgáskoordinációját,
  - figyelmét,
  - edzettségét,
  - teherbíró képességét,
  - fizikai fejlődését!
- Az óvodapedagógus teremtsen meg azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a gyermekek biológiai fejlődését, növelik szervezetük teherbíró képességét, ellenálló- és alkalmazkodóképességét!
- Az óvodapedagógus használja ki az óvoda tornaterme, udvara adta lehetőségeket!
- Működjön együtt a családdal, és biztassa a szülőket, hogy minél több mozgás lehetőséget biztosítsanak gyermekük számára!
- A szabadban és a tornateremben egyaránt kezdeményezzen változatos mozgásos játékokat!
- A mozgásfejlődésben elmaradt gyermekek fejlesztéséhez kérje megfelelő szakember segítségét!
- Tartsa szem előtt a gyermekek testi gondozását, egészségük megóvását!
- Biztosítsa a sokoldalú mozgáskészség kialakulását célzó feladatokat! (testgyakorlatok, mozgásos tevékenységek)
- Egyszerű, egyértelmű vezényszavakat használva, a bemutatást is alkalmazva segítse a helyes gyakorlat végrehajtást!
- Változatos formában használja az eszközöket!

Gyermeki tevékenységek

- Változatos utánzó, fogó- és futójátékok.
- Szabad-, társas- és szergyakorlatok.

- Természetes és speciális járások, utánzó mozgások.
- Láb- és tartásjavító gyakorlatok.
- Futás természetes módon, kötetlenül, különböző alakzatokban.
- Csúszás, kúszás, mászás, bújás.
- Guruló átfordulás, hossz tengely körüli forgás.
- Bordásfal gyakorlatok.
- Egyensúly gyakorlatok talajon és szeren.
- Ugrás gyakorlatok, távol- és magasugrások.
- Labdajátékok, labdagyakorlatok, (labda feldobás, elkapás különböző helyzetekben, labdapattogtatás, labdavezetés).
- Dobások (kétkezes alsó- és felsődobás, hajítás kislabdával, célba dobás).

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus az egymásra építés elvét követi a mozgástevékenységek során.
- Az óvodapedagógus érvényesíti a fokozatosság elvét.
- Az óvodapedagógus figyelemmel kíséri a gyermekek egyéni teljesítőképességét.
- Az óvodapedagógus szem előtt tartja az utasítás és a bemutatás együttes alkalmazásának fontosságát.
- Az óvodapedagógus biztosítja a mindennapi, szabadban végzett változatos mozgásos tevékenységet.
- *Tudatosan és következetesen használja a már németül is megismert szakkifejezéseket.*
- *Fokozatosan bővíti a testneveléssel kapcsolatos német szakszavakat.*
- *Német nyelvű utasításai egyértelműek, rövidek. Különböző módszerekkel elősegíti, hogy a gyermekek örömmel vegyenek részt a német nyelven vezetett mindennapos testnevelésben.*
- *A változatos mozgástevékenység során megvalósítja a nyelvi fejlesztést, mely elsősorban passzív szókincsük gyarapítását jelenti.*
- *Különböző módszerekkel elősegíti, hogy a gyermekek örömmel vegyenek részt a német nyelven vezetett mindennapos testnevelésben.*

Methodische Grundsätze

- *Die Kindergärtnerin benutzt beim Turnen regelmäßig die bereits bekannten Fachbegriffe.*
- *Die Kindergärtnerin erweitert im Laufe der Zeit den Wortschatz der Kinder.*
- *Die Kindergärtnerin soll eindeutige und kurze Sätze verwenden.*
- *Die Kindergärtnerin soll die Kinder durch verschiedene Methoden Freude am Turnen beseiten.*

- *Durch die Bewegungserziehung kann die Kindergärtnerin v. a. den passiven Wortschatz der Kinder erweitern.*
- *Durch verschiedenen Methoden motiviert die Kindergärtnerin die Kinder, um sie in der Bewegung Freude zu finden.*

Finommozgás

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat, mely magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, a kézi munkát, mint az ábrázolás különböző fajtáit. A gyermeki személyiség fejlesztésének továbbá fontos eszköze a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképeségek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

A gyermekek a környezetből érkező spontán vizuális ingerek és a kötetlen kezdeményezések hatására egyaránt fejlődnek, tapasztalatokkal gazdagodnak. Az őket körülvevő világról egyre pontosabb ismereteket szereznek, élményeiket képesek vizuálisan is megjeleníteni.

Feladatok

- Az óvodapedagógus teremtsen meg az ábrázolás tárgyi, hangulati feltételeit!

- Biztosítson minél több lehetőséget az élményszerzésre, hogy ezáltal is gazdagítsa a gyermeki ábrázolás témáit!
- Fejlessze képi gondolkodásukat, vizuális kifejezőkészségüket!
- Oldja fel gátlásaikat, növelje önbizalmukat!
- Vegye figyelembe az egyéni és életkori sajátosságokat!
- Törekedjék a természetes, jó minőségű anyagok használatára!
- Keltse fel az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát!
- Ismertesse meg a gyermekekkel a különböző technikai eljárásokat, eszközöket, egyszerűbb munkafogásokat!
- Az óvodapedagógus segítse elő, hogy a szülők otthon is adjanak lehetőséget gyermeküknek az ábrázolásra, illetve a közös tevékenykedésre!
- Tudatosítsa a szülőkben, hogy a gyermekek alkotásait őrizték, becsülik meg!
- Formálja a gyermekek esztétikai ízlésvilágát, ismertesse meg őket a nemzeti szimbólumokkal!
- Segítse a gyermekek kreativitásának érvényre jutását!
- Juttassa a gyermekeket az ábrázolás élményéhez, keltse fel bennük a befogadás és az alkotás örömét, a rácsodálkozást, a díszítőkedvet!
- Segítse elő a gyermekek téri, formai színeképzeteinek kialakulását, gazdagodását!
- Díszítse a gyermekek munkáival az óvodát, törekedjen a közösségi rendezvényeken való gyermekmunkák bemutatására, és a tehetségek felismerésére!
- Nevelje a gyermekeket, környezettudatos kreatív gondolkodásra, fenntarthatóságra!

Gyermeki tevékenységek

- Firkálnak, rajzolnak, festenek, mintáznak kedvük és érdeklődésük szerint.
- Változatos eszközöket használnak (filctoll, zsírkréta, színes ceruza, festék, agyag, gyurma, papír, olló, ragasztó, stb.) egyéni és közös kompozíciók készítéséhez.
- Tárgyakat gyűjtenek a természetben, melyekből különféle alkotásokat készítenek.
- Ismerik és alkalmazzák az egyszerűbb technikai eljárásokat, munkafogásokat, az eszközök használatát.
- Gyurmázás, agyagozás, homokozás közben térbeli tapasztalatokat szereznek.
- Örömeiket lelik az egyes technikai eljárások alkalmazása során (papírhajtogatás, tépés, varrás, díszítés, mintázás, vágás, ragasztás, stb.).

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus fejleszti a gyermekek esztétikai fogékonyságát, a szűkebb és tágabb környezet rendezgetésével, alakításával, díszítésével.
- Segíti a gazdag érzelmi légkör kialakulását, mely lehetővé teszi az élmények képi megjelenítését.
- Térbeli tapasztalatokkal, megfigyelésekkel is elősegíti a gyermekek egyéni képességeinek fejlődését.
- Változatos élményekkel gazdagítja a gyermeki ábrázolás témáit.
- Egymás munkáinak megbecsülésére neveli a gyermekeket, a közösségi rendezvényeken bemutatja a gyermeki alkotásokat.
- *Az óvodapedagógus kihasználja az ábrázolás adta lehetőségeket a gyermekek német nyelvű szókincsének bővítése érdekében.*
- *Cselekvés közben németül is megnevezi az eszközöket, tevékenységeket, az ábrázolt formákat, színeket, gyarapítva ezzel a gyermekek szókincsét.*

Methodische Grundsätze

- *Durch künstlerische und feinmotorische Tätigkeiten der Kinder kann die Kindergärtnerin deren Wortschatz erweitern.*
- *Während dieser Tätigkeiten sollen die Kinder die deutsche Begriffe für die Tätigkeiten, Formen, Farben und Werkzeuge erlernen.*

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

a) az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

b) megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

c) a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

a) érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

b) elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás

összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- a) egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- b) feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Az iskolakezdés jellemzői:

- Az első alakváltozáshoz 6 éves kora körül eljutó, testileg egészségesen fejlődő gyermek testarányai megváltoznak, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró, mozgása összerendezettebb, harmonikusabb.
- Viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését képes szándékosan irányítani, dinamikusan fejlődik a mozgáskoordinációja és a finommotorikája.
- A tanuláshoz elengedhetetlen képességei folyamatosan fejlődnek. Differenciálódik érzékelése, észlelése, téri tájékozódó képessége, testsémája. A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére alkalmassá válik az iskolai tanulás megkezdésére.
- Megjelenik a szándékos bevetés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a szándékos figyelem, nő ennek időtartama és terjedelme.
- Kialakulóban van az elemi, fogalmi gondolkodás.

- Az egészségesen fejlődő gyermek képes gondolatait, véleményét szóban is kifejezni. A ragokat, toldalékokat helyesen használja. Minden szófajt használ, mondatai összefüggőek, beszéde árnyalt és folyamatos.
- Életkorának megfelelő hangsúllyal és tempóban tudja kifejezni magát.
- Végighallgatja és megérti mások beszédét.
- Felismeri a napszakokat, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Rendelkezik elemi ismeretekkel környezetéről és önmagáról.
- Ismeri a környezetében élő állatokat, növényeket, azok gondozását, védelmét.
- Az öltözködés és az időjárás közötti összefüggést felismeri.
- Kialakulóban vannak a tőle elvárható magatartási formák, ismeri a viselkedés alapvető szabályait, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez és megóvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismeretekkel rendelkezik.
- Az egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskola élet elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a gyermektársakkal és a felnőttekkel való kapcsolatteremtésre, alkalmazkodásra.
- A szociálisan érett gyermek késleltetni tudja szükségletei kielégítését, egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni.
- Kialakulóban van feladattudata, ez a feladatok megértésében, a feladattartásban és az egyre eredményesebb feladatvégzésben nyilvánul meg.
- A sajátos nevelésű igényű gyermekek folyamatos, speciális szakemberi segítséggel érik el az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

A belső érés, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Gondozás

- A gyermekek önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A zsebkendőt önállóan használják.
- Önállóan és helyesen használják az evőeszközöket (kanalat, villát, kést).
- Esztétikusan terítenek, étkezés közben kulturáltan viselkednek.
- Önállóan merítenek a tálakból, öntenek a kancsókba.

- Önállóan öltözködnek, cipőjüket bekötik.
- Holmijukat gondosan összehajtva a helyére teszik.
- Külsőjükben is törekednek az ápoltságra.
- A gyermeknek igényévé válik a szépre való törekvés.

Munka

- A gyermekek szívesen vesznek részt a munkatevékenységekben.
- Az eszközöket rendeltetésszerűen használják.
- Önállóan, igényesen végzik a terítést és egyéb munkafolyamatokat.
- Egyéni megbízatásokat vállalnak.
- Segítenek a növények és állatok gondozásában, és az évszaknak megfelelő udvari munkákban.

Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

- Tudnak alkalmazkodni egymáshoz és a felnőttekhez egyaránt.
- Indulataikat kezelni tudják, konfliktushelyzetben megegyezésre törekednek.
- Közös tevékenységekben aktívan vesznek részt és örülnek a közösen elért sikereknek.
- Együtt éreznek társaikkal, érdeklődőek, megértők egymás iránt.
- Különböző helyzetekben képesek az együttműködésre, elfogadják az alá-, fölé- és mellérendelési viszonyokat.
- Jellemző rájuk a kitartás.
- Képesek önálló véleményalkotásra és döntésre.
- Ismerik és betartják a csoportban kialakult szokásokat és szabályokat.

Külső világ tevékeny megismerése

- Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását.
- Ismerik az óvoda és lakóhelyük közvetlen környezetét.
- Ismerik testrészeiket, érzékszerveiket, azok funkcióját, és a testápolási szokásokat.
- Különbséget tesznek az évszakok között, ismerik főbb jellegzetességeiket, felismerik a természet változásával kapcsolatos ok-okozati összefüggéseket.
- Képesek a napszakok megkülönböztetésére, érzékelik az idő múlását.
- Ismernek ház körül és vadon élő állatokat. Képesek különböző szempontok szerint csoportosítani őket. Óvják és védik az állatokat!
- Értik és helyesen használják a természettel kapcsolatos főbb gyűjtőfogalmakat.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Képesek szétválogatni és a megadott minta alapján újra létrehozni tér- és síkbeli alakzatokat.

- A halmazok elemeinek számosságát meg tudják állapítani becsléssel, illetve számlálással.
- Tudnak halmazokat képezni, szétválogatni tetszőleges, illetve meghatározott szempont szerint (mennyiség, nagyság, forma, szín).
- Képesek hosszúságot, súlyt és térfogatot meghatározott mérőeszközökkel becsülni, mérni és összehasonlítani.
- Ismerik a pár fogalmát, alkalmazzák a mindennapokban.
- Képesek a szabályalkotásra, észreveszik az alapvető logikai különbségeket.
- Megkülönböztetik a balra – jobbra irányokat, ismerik és használják a névutókat.
- Aktívan, érdeklődéssel vesznek részt a gyermekek környezetük megismerésében.
- Óvják, védik, az őket körülvevő környezetet, érzékelik annak változásait.
- Szelektíven gyűjtik a papírt, műanyagot és az elemet.
- Örülnek a szépnek, az eredményes munkának, igénylik az esztétikus környezetet.

Ismerik, tudják, ill. megnevezik német nyelven is:

- *Saját és társaik jelét.*
- *Meg tudják nevezni az alapszíneket.*
- *Főbb testrészeit ismerik, megmutatják, megnevezik.*
- *Tudják a családtagok nevét.*

Ismerik több háziállat, vadon élő állat nevét.

Felismerik, megnevezik a fontosabb növényeket (zöldségeket, gyümölcsöket, virágokat).

Megnevezik a különböző közlekedési eszközöket.

- *Képesek a halmazok elemeit megszámlálni.*
- *Értik a több-kevesebb-ugyanannyi fogalmát és a mennyiségbeli különbségeket meg tudják állapítani.*
- *Ismerkednek a nemzetiségi szokások, hagyományok és a tárgyi kultúra értékeivel, tisztelik, megbecsülik azokat.*

Schulreife

Sie kennen folgende deutsche Begriffe, die sie auch benutzen:

- *das eigene Zeichen und die Zeichen der anderen Kinder,*
- *die wichtigsten Farben,*
- *die Körperteile,*
- *die Familienmitglieder,*
- *die Haus- und Wildtiere,*
- *die wichtigsten Pflanzen und Blumen, sowie Obst und Gemüse, einige Verkehrsmittel, die Zahlen /bis zehn/.*

- *Sie verstehen und benutzen die Wörter: mehr, weniger, genauso, viel und kennen den Unterschied.*
- *Die Kinder lernen die Traditionen, Bräuche und alten Gegenstände der deutschen Kultur kennen und schätzen.*

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- A gyermekek tisztán és érthetően, nyelvtanilag helyesen, összefüggően képesek elmondani élményeiket és a velük megtörtént eseményeket.
  - Szívesen létesítenek beszédkapcsolatot gyermekekkel és felnőttekkel egyaránt.
  - Képesek mások által elmondott szövegek, összefüggések megértésére.
  - Kialakul a gyermekek kulturált beszédviselkedése.
  - Érzelmeket hangszínükkel, hanghordozásukkal is kifejezik.
  - Érzékelik az idő múlását és képesek annak szóbeli kifejezésére.
-
- *Az óvodás korú gyermekek rugalmas hangképző szervei fokozatosan alkalmazkodnak a német nyelvre jellemző jellegzetes hangok képzéséhez és kiejtéséhez.*
  - *A család és az óvoda együttes nevelésének hatására a gyermekekben pozitív érzelmi viszony alakul ki a kisebbségi kultúra és nyelv iránt.*
  - *Életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően képesek alkalmazni a megszerzett ismereteket, szókincset, tudnak tájékozódni a kommunikációs helyzetekben.*
  - *Ismernek az évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó német mondókákat, verseket, dalokat, körjátékokat és egyéb játékokat.*
  - *Szívesen vesznek részt a német hagyományőrző ünnepeken.*

Muttersprachliche Erziehung

- *Die Vorschulkinder haben noch flexiblere Stimmbänder, deshalb können sie die deutsche Laute leichter nachahmen und aussprechen.*
- *Der Kindergarten und die Eltern arbeiten zusammen, um bei den Kindern positive Gefühle in Bezug auf die deutsche Sprache zu wecken.*

Die Kinder besitzen einen ihrem Alter und ihren Fähigkeiten entsprechenden Wortschatz den sie in verschiedenen Kommunikationssituationen benutzen. Sie nehmen gerne an den traditionellen Festen teil.

Verselés, mesélés

- A gyermekek játék közben szívesen mondókáznak, verselnek.
- Figyelmesen hallgatják a mesét, képesek önálló mesemondásra.
- Képesek a mesét folytatni, új mesét kitalálni.
- Folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Képesek bábokkal, vagy dramatizálással meséket, történeteket előadni.
- Bátran használják a képzeletüket.
- Képesek adott mondókához játékos mozgást kitalálni.
- Vigyáznak a könyvre, mint értékre.
- Ismernek az adott évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó mondókákat, verseket.
- *Figyelmesen hallgatják a lerövidített német meséket, szívesen részt vesznek azok bábozásában, dramatizálásában.*
- *Vannak kedvenc meséik, verseik, mondókáik.*
- *Szívesen nézegetik a leporellókat, képeskönyveket, megnevezik az ott látottakat, és néhány cselekvést is.*

Verse und Märchen

- *Sie kennen einige, zu den Festen und Jahreszeiten passende Verse, Lieder und Spiele.*
- *Die Kinder hören die gekürzten Märchen gerne und aufmerksam und nehmen auch gerne an den Rollenspielen im Puppentheater teil.*
- *Sie haben Lieblingsmärchen, -Verse und -Reime.*
- *Sie sehen sich gern Bilderbücher an und benennen die Abbildungen und die dargestellten Tätigkeiten.*

Ének, zene, népi játék, tánc

- A gyermekek szívesen énekelnek, mondókáznak egyénileg és csoportosan is.
- Képesek megkülönböztetni a környezet hangjait.
- Mozgásuk harmonikus, összerendezett.
- Tudják a dalok egyenletes lüktetését, ritmusát mozgással és ritmushangszerekkel kísérni.
- Ismerik és alkalmazzák a halk-hangos, gyors-lassú, mély-magas közti különbséget.
- Felismerik a tanult dallamokat, dúdolásról és hangszerről.

- Képesek felismerni társaik hangját és a különböző zörejhangokat (fa-fém-üveg).
- Tudnak ritmusmotívumokat csoportosan és egyénileg is visszatapsolni.
- Képesek használni az ütő- és ritmushangszereket.
- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- Ismernek az adott időszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó népdalokat, népi játékokat, gyermekdalokat.
- *Tudják az egyenletes lüktetést és ritmust érzékeltetni különböző módon, megértik az óvodapedagógus erre vonatkozó német utasításait.*
- *Értik a halk-hangos ill. gyors-lassú feladatokra vonatkozó német nyelvű utasításokat.*
- *Ismernek néhány német nemzetiségi néptáncot.*
- *Tudnak a magyar dallamvilágtól eltérő készletű, dallamú német gyermekdalokat énekelni, ritmushangszerekkel kísélni.*

Musikalische Erziehung

- *Die Kinder sollen zu den verschiedenen Themen und Festen passende Kinderlieder und Volkslieder lernen.*
- *Die Kinder sollen zum Takt und Rhythmus passende Aktionen durchführen können und die Anweisungen der Kindergärtnerin verstehen und befolgen.*
- *Die Kinder verstehen und befolgen die musikalischen Anweisungen, wie „schneller“, „langsamer“.*
- *Die Kinder kennen einige deutsche Volkstänze.*
- *Die Kinder können die deutsche Kinderlieder singen und mit Instrumenten rhythmisch begleiten.*

Mozgás

- Szeretik, igénylik a mozgást.
- Mozgásuk összerendezett, dinamikus.
- Megértik és végrehajtják az egyszerű vezényszavakat.
- Testsémájuk kialakul.
- Ismerik a téri irányokat, képesek térben tájékozódni.
- Megfelelő tapasztalattal rendelkeznek az alapvető mozgásformák területén.
- Biztosan használják a különböző eszközöket.
- Képesek a szabályok betartására.
- Testi képességeik pozitív irányba fejlődnek. /erő, ügyesség, állóképesség/
- *Németül is megértik, ismerik az óvodapedagógus mozgásra vonatkozó főbb utasításait.*

Bewegungserziehung

- *Die Kinder verstehen die deutsche Anweisungen bei der Bewegungserziehung.*

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- Szívesen és örömmel ábrázolnak.
  - Biztonságosan használják az ábrázoláshoz szükséges eszközöket, ismerik azok helyét.
  - A képalakításban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
  - Az emberábrázolásban a főbb testrészek mellett megjelennek az apróbb részformák is.
  - Élményeiket, elképzeléseiket szívesen ábrázolják különböző eszközökkel.
  - Önállóan, vagy kisebb segítséggel alkalmazzák a különféle technikákat.
  - Többféle technikát képesek kombinálni.
  - Önállóan választják ki a díszítő motívumokat.
  - Változatosan használják a színeket.
  - Kitartóan, elmélyülten tevékenykednek.
  - Biztossá válik a kéz finommozgása, megfigyelő- és problémamegoldó képességük, a rész és egész viszonyának megértése.
-
- *Németül is értik az ábrázolás eszközeire és technikáira utaló kifejezéseket. Megnevezik az egyszerűbb ábrázolt formákat és színeket.*

Künstlerische Erziehung, Gestaltung

- *Die Kinder verstehen die Anweisungen der Kindergärtnerin kennen und benennen die verschiedenen Arbeitsmaterialien, Techniken, Farben und Formen.*

Óvodában maradó tanköteles kort megelőző korú gyermekek

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. Indokolt esetben a gyermek a szülő kérelmére és az Oktatási Hivatal ezt támogató döntése alapján további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A gyermek 6. életévének betöltése után a tankötelezettség megkezdésének halasztását kizárólag egy alkalommal és egy nevelési évre lehet kérelmezni. Legkésőbb a gyermek 7. életévének augusztus 31-éig történő betöltése után kezdődő tanévben a gyermek meg kell kezdje tankötelezettségének teljesítését.

Ha a pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága a sajátos nevelési igény (SNI), illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség (BTMN) feltárásával összefüggésben végzett vizsgálat keretében a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidőn belül (január 18. napjáig) szakértői véleményében javasolja, hogy a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben részesüljön, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ilyenkor a szakértői véleményt az óvodában kell bemutatni, az óvoda pedig annak alapján berögzíti az óvodában maradás tényét a köznevelés információs rendszerében (KIR).

Ha az SNI, illetve a BTMN feltárásával összefüggésben végzett vizsgálat keretében a gyermek további egy nevelési évig történő óvodában maradását támogató előzetes szakértői vélemény kiállítására január 18. napjáig nem kerül sor és amennyiben a szülő szeretné, hogy gyermeke még egy évig óvodai ellátásban részesüljön, akkor a szülőnek kérelmet szükséges benyújtania a Hivatalhoz a törvényi határidőn belül, vagyis legkésőbb január 18-a éjfélig. Az Oktatási Hivatal a döntését a szülővel határozat formájában közli, a határozat és a szakértői bizottság szakértői véleménye egyaránt kötelező érvényű. Amennyiben az Oktatási Hivatal helyt ad a szülő kérelmének, illetve, ha a pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága a törvényi határidőn belül javasolja a gyermek esetében az óvodában maradást, ezek alapján a gyermek egy tanévvel később válik tankötelessé. Ez azt jelenti, hogy a gyermek még egy nevelési évig kötelező módon óvodai ellátásban fog részesülni. A szülő nem hagyhatja figyelmen kívül sem az Oktatási Hivatal határozatát, sem a szakértői bizottság szakértői véleményét, és azzal ellentétes módon nem dönthet úgy, hogy mégis iskolába íratja gyermekét.

A pedagógiai szakszolgálat véleménye alapján végezzük a gyermekek fejlesztését, melyet a gyermekek személyi anyagában rögzítünk az oviKréta felületén.

A tevékenységek során valósítjuk meg a különböző fejlesztési feladatainkat, ezekhez biztosítjuk a megfelelő időt, helyet, eszközt, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet és választhat a lehetőségek közül. Ez lehet egyéni, mikrocsoportos, frontális, az óvodapedagógus döntése alapján kötött és kötetlen tevékenység egyaránt.

KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

Óvodánk alapító okiratában foglaltak határozzák meg számunkra a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelését, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség elérését.

Alapelveink:

- Az alapidokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.
- A gyermekek harmonikus személyiségfejlődését támogató, speciális igényeit elfogadó környezet biztosítása.
- A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek és segédeszközök biztosítása.
- A károsodás mértékének, idejének, területének, formájának megfelelő különleges gondozási eljárás biztosítása.
- A gyermek fogyatékoságának jellegéhez és súlyosságához igazodó elvárások megfogalmazása.
- A gyermekek terhelhetőségét biológiai állapotuk, esetleges társuló fogyatékoságuk, személyiségjegyeik befolyásolják. A sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl.
- A sérülés-specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása a kompetens szakemberek irányításával valósul meg.
- A kisgyermeknél ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek. Ennek érdekében a napirend során mindig csak annyi segítséget kapjanak a gyermekek, hogy önállóan tudjanak cselekedni.

Céljaink:

Olyan légkör kialakítása, amely a gyermekek speciális nevelési szükségleteihez, életkori, érési sajátosságaihoz igazodó támasznyújtáson, érzelmi biztonságon túl, szolgálja a harmonikus személyiségfejlesztést, a testi, érzelmi, szociális fejlesztést.

Intézményünkben az alábbi sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését, integrált nevelését biztosítjuk:

Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgás szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt

meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe. A jelentősen eltérő kóreredet – végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok; petyhüdt bénulást okozó kórformák; a korai agykárosodás utáni mozgásrendellenességek; egyéb, maradandó mozgásállapot-változást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák; a halmozott sérüléssel járó különböző kórformák – és károsodás miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése, a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés. Az óvodában biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét. Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció és terápia feladatait, valamint a mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe kell beépíteni. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciók helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Autizmus spektrum zavarokkal küzdő gyermekek: az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van. Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások

érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet. Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő rehabilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként a nembeszélő, vagy megkésett beszédfejlődésű gyermek (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, de célszerűen használt augmentált – vizuálisan segített – kommunikációs eszköztárral. A gyermek a szociális interakció csecsemőkori fejlődési szintjének megfelelő egyes képességeket segítséggel használhat, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függően rendelkezhet. A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel. A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív rehabilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. Ennek érdekében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő – különösen a természetes élethelyzetek – használandóak a fejlesztésre. Az óvodai fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

Látássérült gyermek: A látássérült gyermek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0–0,33 (0–33%-os látásteljesítmény) közötti. Látássérült az a gyermek is, akinek látótere – tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°. A látássérült gyermekek a nevelés-oktatás szempontjából lehetnek: vakok, aliglátók és gyengénlátók. A speciális, gyermekekre szabott pedagógiai program meghatározója a látásélesség mellett: a látássérülés kóroki tényezője, a látássérülés bekövetkeztének időpontja, és a látássérüléshez esetleg csatlakozó egyéb fogyatékoság, rendellenesség. A látási kontroll hiányosságainak korrigálására minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést. Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiénié, különösen a szem és a kéz tisztán tartása. Az óvodai nevelés

során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre.

Hallássérült gyermek: A súlyos fokban hallássérült – siket – és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült – nagyothalló – gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – bizonyos esetekben – teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia. Az előzőek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozik. A legkorábbi életkortól alkalmazott orvosi-egészségügyi és speciális pedagógiai ellátás együttes megvalósításával a súlyos következmények csökkenthetők. A megfelelő otológiai, pedomaudiológiai gondozás, a korszerű hallókészülékkel történő ellátás és a hallásjavító műtétek mellett (cochlea implantáció), a speciális pedagógiai segítség eredményeként a gyermek óvodás életkorára elérhető, hogy a súlyos fokban hallássérült (siket) kisgyermek érzékeli a hangot. Képes lesz az emberi hang kommunikációs funkciójának felismerésére. A beszédhallás fejlődésével és a szájra irányultság kialakulásával párhuzamosan tudatos hangadásra képessé válik. Megindul a passzív és aktív szókincs fejlődése, elhangzanak az első szavak. Mindez a szülők folyamatos közreműködését és együttműködését is igényli. Megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a súlyosan hallássérült szülők gyermekeire, akik nagy része használja a jelnyelvet vagy annak elemeit, mint kifejezőeszközt. Bár a hallássérült szülő hallássérült gyermekére az adott intézmény helyi tantervében, pedagógiai programjában előírt kommunikációs forma (beszéd, gesztus) vonatkozik, kívánatos, hogy a (gyógy)pedagógus oly mértékben legyen jártas a jelnyelv használatában, hogy azt szükség esetén fel tudja használni a gyermekekkel való kommunikációban és a hallássérült szülőkkel való érintkezésben. A kevésbé súlyos- vagy közepesen fokban hallássérült (nagyothalló) és a korai életkorban cochlea implantált kisgyermekek képessé válhatnak a hallásra épített kommunikációra. A nyelvi és pszichoszociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodás kor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermekek egy része további speciális segítséggel, halló társaikkal együtt vehetnek részt az óvodai nevelésben. A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédképesenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és

optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.). Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

Beszéd fogyatékos gyermek (nyelvfejlődési és beszédzavarral küzdő): Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszéd problémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik. Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. A beszéd fogyatékos gyermek óvodai nevelését megelőzheti a korai fejlesztés. A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszéd szervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg. A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését. A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is. Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában. A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg. Azoknál a

beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermek: Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről. Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat diagnózisa alapján egyértelműen az enyhén értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget a gyermek vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett éri el.

Középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek: A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermekek sérülése általában már az óvodáskort megelőzően, közvetlenül születés után vagy kora gyermekkorban felismerhető. A jól szervezett és hatékony korai fejlesztés jelentősen segítheti az óvodai beilleszkedést és az óvodaérettség elérését. Óvodába lépéskor jellemző a bizonytalan nagymozgás, ügyetlen manipuláció, előfordulhatnak sztereotip mozgások. Szobatisztaság kialakulatlan, beszédértés gyenge, sok esetben a kommunikáció súlyosan akadályozott. Sérült a figyelem, a motiváció, az emlékezet és a kitartás. A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében a kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés kellő időt, alkalmat kell, hogy biztosítson:

- a) az alapmozgások, manipuláció kialakítására, fejlesztésére,
- b) a minimális kontaktus, kooperációs készség, valamint a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére, a gyermek egyéni szükségleteinek megfelelően a szóbeli kommunikációt kiegészítő, illetve helyettesítő módszerek, eszközök alkalmazásával történő fejlesztésére,
- c) a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére,
- d) a szobatisztaság, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására,
- e) az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére.

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek.

A fejlesztés során a csoportos foglalkozásokon törekedni kell a megfelelő motiváció fenntartására, a csoportban az egymáshoz való közeledésre, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztésére.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek: A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti. Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket. Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni. Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex – gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

Sajátos nevelési feladataink:

- Az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekekkel a szűkebb és tágabb környezetet, segítse a befogadást a közösségbe!
- Juttassa élményhez, tapasztalathoz, cselekvéses ismeretszerzéshez a gyermekeket!
- Segítse az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási, mozgási funkciók, a hely és helyzetváltoztatás, a manipuláció javítását, a nagy és finommozgások fejlesztésével!
- A családdal együttműködve biztosítsa az önellátási funkciók fejlesztését, az életkornak megfelelő mindennapi tevékenykedtetést!
- Támogassa az önállóságra való törekvést!

- Az óvodapedagógus a fejlesztést minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai vizsgálat konkrét diagnózisára, javaslataira építse!
- A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósuljon meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján!
- Törekedjen a különleges gondozási igényből fakadó feladatok végrehajtásánál arra, hogy a nem és a kevésbé sérült funkciókra támaszkodva, jusson a gyermek minél több sikerélményhez!
- A fejlesztőmunka igazodjon a gyermek egyéni képességeikhez, biztosítsa a sokoldalú tapasztalatszerzést, a cselekvésbe ágyazott játékos tevékenykedést, a változatos módszerek segítsék a társas kapcsolatok kialakítását és a személyiség fejlődését!
- Az óvodapedagógus az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt alakítsa ki az aktív nyelvhasználatot és kommunikációt, fejlessze a gyermekek értelmi képességeit, az észlelési funkciókat, a vizuomotoros koordinációt, valamint a gyermekek érzelmi életét és mozgását!
- Biztosítson rugalmas szervezési kereteket a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásához!
- Az önállóságra nevelésnél törekedjen arra, hogy több időt biztosítson az önkiszolgálásra és az egyéb tevékenységekre!
- A sajátos nevelési igénynek megfelelő környezet alakítson ki, a szükséges tárgyi feltételeket és segédeszközöket biztosítsa!
- Lehetőséghez képest vonja be a szülőket a különböző tevékenységi formákba!
- Fejlessze a kölcsönös kommunikációt!
- Segítse a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását!
- Erősítse a gyermekek önállóságát a különböző tevékenységi formákban!
- Működjön együtt a speciális módszerekben képzett szakemberekkel!
- Halmazott fogyatékoság előfordulása esetén az óvodapedagógus a hiányzó vagy sérült funkciókat kompenzálja, fejlessze a meglévő ép funkciók bevonásával!

Dokumentálás: Pedagógiai Program, csoportnapló, gyermekek személyi anyaga.

Az integrált neveléshez folyamatosan szükség van:

- a befogadó közösség szakmai felkészítésére,
- az ismeretek bővítésére továbbképzéseken, tanfolyamokon,
- a neveléshez, fejlesztéshez szükséges szakemberek igénybevételére (konduktor, pszichológus, gyógypedagógus),

- a speciális neveléshez szükséges eszközök, játékok folyamatos beszerzésére.

A Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvodában gyógypedagógus és logopédus fejleszti a gyermekeket. Gyógypedagógiai asszisztens segíti az óvodapedagógusok munkáját.

Ételallergiás gyermekek

Óvodánk felvállalja az ételallergiás gyermekek étkeztetését.

A Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvodában ételallergiás gyermekek étkeztetését külön beszállító biztosítja.

Feladataink:

- Az adott csoportban dolgozók folyamatosan és fokozottan figyeljék az ételallergiás gyermekek egészségi állapotát!
- Tartsanak napi kapcsolatot a gyermeket nevelő szülővel!
- Kísérjék figyelemmel az étkezési időpontjukat és egyéb, az étkezésükkel kapcsolatos teendőket!
- Folyamatosan tájékoztassák az élelmezésvezetőt!
- Teremtsék meg a speciális szükséglet elfogadását a többi gyermek részéről!

A Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvodában az alábbi alkotóelemekre érzékeny gyermekek étkeztetését biztosítjuk:

- laktózintolerancia
- cöliákia
- tojásérzékenység
- szójaérzékenység
- érzékenység magvakra, hüvelyesekre, mézre, halra.
- tejfehérje

Cukorbeteg gyermekek:

A cukorbeteg gyermekek ellátását az óvodapedagógusok és a nevelő- oktató munkát segítő munkatársak végzik.

Feladataink:

- a vércukorszint szükség szerinti mérése
- szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve
- a gyermek étkezésének fokozott figyelemmel kísérése, ellenőrzése, a szülő, az élelmezésvezető, illetve az érintett munkatársak bevonásával

Tehetséggondozás

Az óvodáskorban konkrétan körvonalazható, kimutatható tehetségről nem beszélhetünk, inkább ígéretes képességekkel rendelkező gyermekeket nevelünk. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a tehetséges óvodás elsősorban gyermek.

Célunk: A kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, képességeik fejlesztése, személyiségük optimális fejlesztése.

Fejlesztési feladataink:

- Az óvodapedagógus olyan feltétel- és eszközrendszert biztosítson, ahol minden gyermek az egyéni képességeinek, készségeinek megfelelő fejlesztésben részesülhet, figyelembe véve a játék elsődlegességét.
- Az óvodapedagógus ösztönözze, motiválja kreativitásukat egyéni bánásmód alkalmazásával.
- Elégítse ki szükségleteiket, megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági és egyéb speciális igényeiket.
- Biztosítson élménydús környezetet, amelyben szabadon szárnyalhat a gyermeki kreativitásuk.
- Erősítse a gyermekek önkifejező törekvései

Az integrált neveléshez folyamatosan szükség van

- a befogadó közösség szakmai felkészítésére,
- az ismeretek bővítésére továbbképzéseken, tanfolyamokon,
- a neveléshez, fejlesztéshez szükséges szakemberek igénybevételére (konduktor, pszichológus, gyógypedagógus), a speciális neveléshez szükséges eszközök, játékok folyamatos beszerzésére.

A Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvodában gyógypedagógus és logopédus fejleszt a gyermekeket. Gyógypedagógiai asszisztens segíti az óvodapedagógusok munkáját.

A komplex gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi vizsgálat diagnózisa alapján a halmozottan fogyatékos gyermekek nevelése csak speciális nevelés keretében valósítható meg, akik szakvéleményük alapján óvodai csoportban nem integrálhatóak.

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Célunk:

Minden gyermek részesüljön a teljes testi, lelki jólétét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő mindennapos, rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységben.

Területei:

Egészséges táplálkozás

Feladatok

- Az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekekkel a kulturált étkezési szokásokat, ügyeljenek az asztalok esztétikus rendjére!
- Személyes példamutatásával segítse elő az eszközök használatát!
- Biztosítson elegendő időt az étkezésre, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően táplálkozhassanak!
- Biztosítsa az önkiszolgálás feltételeit!
- Juttassa a gyermekeket kellő mennyiségű folyadékhoz a nap folyamán!
- Ismertesse meg a gyermekeket az új ízekkel, kedveltesse meg velük a különböző zöldségeket, gyümölcsöket!
- A szülők támogatásával segítse elő a napi rendszeres zöldség és gyümölcs fogyasztást!
- Folyamatosan kísérje figyelemmel az ételallergiás gyermekek egészségi állapotát!
- Tartson napi kapcsolatot a szülőkkel és az élelmezésvezetővel!
- Teremtse meg a másság elfogadását a gyermekek mindennapjaiban!
- Az óvodapedagógus teremtsen lehetőséget különböző fórumokon (szülői értekezlet, egészségnap, előadások szervezése) arra, hogy a szülők az egészséges táplálkozásról minél több információhoz jussanak!

Gyermeki tevékenységek

- Gyakorolják a kulturált étkezési szokásokat és az önkiszolgálást.
- Étvágyuknak megfelelően kérnek vagy merítenek az ételekből.
- Megkóstolják számukra ismeretlen ételeket, új ízekkel ismerkednek meg.
- Megfelelő mennyiségű vizet fogyasztanak.

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermekek egyéni szükségleteit, fejlődési ütemét.
- Az óvoda és a család étkezési szokásainak összehangolására törekszik.
- Folyamatosan figyelemmel kíséri az ételallergiás gyermekek egészségi állapotát.
- Napi kapcsolatot tart a gyermekeket nevelő szülőkkel.
- Az óvodapedagógus segíti a másság elfogadását a gyermekek részéről.

Mindennapos mozgás

Feladatok

- Az óvodapedagógus szerettesse és ismertesse meg az alapvető mozgásformákat a gyermekekkel!
- Minden esetben mérje fel és tartsa szem előtt a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét és mozgásigényét!
- Az óvodapedagógus teremtsen meg azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a gyermekek biológiai fejlődését, növelik szervezetük teherbíró képességét, ellenálló- és alkalmazkodóképességét!
- Működjön együtt a családdal, és biztassa a szülőket, hogy minél több mozgás lehetőséget biztosítsanak gyermekeik számára!
- A szabadban és a tornateremben egyaránt kezdeményezzen változatos mozgásos játékokat!
- A mozgásfejlődésben elmaradt gyermekek fejlesztéséhez kérje megfelelő szakember segítségét!
- Tartsa szem előtt a gyermekek testi gondozását, egészségük megóvását!
- Biztosítsa a sokoldalú mozgáskészség kialakulását célzó feladatokat!(testgyakorlatok, mozgásos tevékenységek)!
- Egyszerű, egyértelmű vezényszavakat használva, a bemutatást is alkalmazva segítse a helyes gyakorlat végrehajtást!
- Változatos formában használja az eszközöket!
- Az óvodapedagógus teremtsen meg az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve az óvodai nevelés minden napján az egészségfejlesztő testmozgás feltételeit!
- Használja ki az óvoda udvara adta lehetőségeket a gyermek sokoldalú mozgás tevékenységének kialakítására!(szánkózás, mászóakák, hinták, csúszdák, kerékpár, roller)
- Szervezzon változatos kirándulásokat, sporttevékenységeket a gyermekek állóképességének, edzettségének megőrzése és fejlesztése érdekében!

- Fejlessze a gyermekek:
  - bátorságát, kitartását, állóképességét,
  - testi képességeit (kondicionális képességek)
  - térbeli tájékozódását,
  - testsémájának kialakulását,
  - egyensúlyérzékét,
  - mozgáskoordinációját,
  - figyelmét,
  - edzettségét,
  - teherbíró képességét,
  - fizikai fejlődését!

Gyermeki tevékenységek

A szabadban és a tornateremben végzett mozgástevékenységek:

- Változatos utánzó, fogó- és futójátékok.
- Szabad-, társas- és szergyakorlatok.
- Természetes és speciális járások, utánzó mozgások.
- Láb- és tartásjavító gyakorlatok.
- Futás természetes módon, kötetlenül, különböző alakzatokban.
- Csúszás, kúszás, mászás, bújás.
- Guruló átfordulás, hossz tengely körüli forgás.
- Bordásfal gyakorlatok, függeszkedések.
- Egyensúly gyakorlatok talajon és szeren.
- Ugrás gyakorlatok, távol- és magasugrások.
- Labdajátékok, labdagyakorlatok, (labda feldobás, elkapás különböző helyzetekben, labdapattogatás, labdavezetés).
- Dobások (kétkézes alsó- és felsődobás, hajítás kislabdával, célba dobás).
- Kerékpározás, rollerezés.
- Hintázás.

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus az egymásra építés elvét követi a mozgástevékenységek szervezése során.
- Az óvodapedagógus érvényesíti a fokozatosság elvét.
- Az óvodapedagógus figyelemmel kíséri a gyermekek egyéni teljesítőképességét.
- Az óvodapedagógus szem előtt tartja az utasítás és a bemutatás együttes alkalmazásának fontosságát.

- Az óvodapedagógus biztosítja a mindennapi, szabadban végzett változatos mozgásos tevékenységet.

Testi-lelki egészség fejlesztése

Feladatok:

- Az óvodapedagógus alakítson ki nyugodt, derűs, érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkört!
- Biztosítson kedvező érzelmi hatásokat, közvetítsen állandó értékrendet!
- Törekedjen a pozitív érzelmi töltés kialakítására az óvodapedagógus - gyermek, pedagógiai asszisztens - gyermek, dajka – gyermek, ill. a gyermek - gyermek kapcsolatban!
- Segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, engedjen teret önkifejező és önértékesítő törekvéseinek!
- Elégítse ki az óvodások társas szükségletét, nevelje őket a másság, különbözőség elfogadására és tiszteletére!
- Segítse elő a gyermek erkölcsi tulajdonságainak /együttérzés, segítőkészség, figyelmesség, önzetlenség, stb./ és akaratának fejlődését!
- Viselkedése legyen modellértékű!
- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, fejlesztése érdekében működjön együtt a megfelelő szakemberekkel!/pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor, stb./
- Tegye nyitottá, érdeklődővé a gyermekeket, tanítsa meg rácsodálkozni őket a természeti és társadalmi környezetben megtalálható jóra és szépre!
- Támogassa a gyermek környezetéhez történő alkalmazkodását!
- Teremtse alkalmat az óvodapedagógus prevenciós beszélgetésekre: dohányzás, drog, bűnmegelőzés, alkoholizmus stb. témakörökben a gyermek fejlettségét figyelembe véve!
- Segítse a rendszeres védőnői és fogorvosi szűrővizsgálatokat!

Módszertani alapelvek

- A gyermeket különleges védelem, elfogadás, tisztelet és szeretet, megbecsülés és bizalom illeti meg.
- Az óvodapedagógus megteremti az esélyegyenlőséget.

Bántalmazás, erőszak megelőzése

A gyermek jogainak érvényesítése elsődlegesen a családra tartozik, ebből az óvoda kompetenciakörébe a személyiség fejlesztése, a veszélyeztetettség megelőzése, a gyermekvédő szolgáltatást nyújtókkal való kapcsolat tartozik (megelőző, ellenőrző, gyámhatósági).

Feladatok

- Az óvodapedagógus figyelje a bántalmazásra utaló jeleket!
- A felderítést és a tanácsadást családlátogatással, egyéni beszélgetéssel, a nevelési tanácsadó vagy orvosi tanácsadó bekapcsolásával, szülői fórumokon valósítsa meg!
- Szükség esetén jelezze a Gyermekjóléti Szolgálatnak!

Módszertani alapelv

- A gyermek emberi méltóságának tiszteletben tartása.

Balesetmegelőzés, elsősegélynyújtás

Feladatok

- Az óvodapedagógus teremtsen meg, és folyamatosan ellenőrizze az egészséges és biztonságos környezet feltételeit!
- Az óvodapedagógus kötelessége a balesetek megelőzése!
- Az óvodapedagógus rendszeresen hívja fel a gyerekek figyelmét a balesetvédelmi szabályok betartásának fontosságára!
- Minden pedagógus munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme!
- Gyermekbalesetek esetén az SZMSZ-ben leírtak szerint járjon el!
- Rendkívüli események, tűz, árvíz, egyéb veszélyes helyzet illetve a nevelőmunkát más módon akadályozó, nehezítő körülmény esetén az SZMSZ-ben leírtak szerint járjon el!
- Kisebbségi baleset esetén az óvodapedagógus lássa el a gyermekek sérüléseit! Az elsősegély doboz a kijelölt helyen, megfelelő felszereltséggel a pedagógus rendelkezésére áll.
- Súlyos baleset esetén a dolgozók az SZMSZ-ben leírtak szerint járjanak el!

Gyermekei tevékenységek

- Gyakorolják az eszközök helyes használatát (tornaterem, csoportszoba, udvar).
- Vigyáznak egymás testi épségére, baleset esetén jeleznek a felnőtteknek.

Módszertani alapelvek

- A gyermekek mindenk felett álló érdekének figyelembe vétele.

Személyi higiéné

Feladatok

- Az óvodapedagógus a családdal együtt ismertesse meg, alakítsa ki a helyes egészségügyi szokásokat! (kézmosás, orrfújás, fésülködés, WC papír használata)
- A család segítségével biztosítsa minden gyermek számára a személyi higiénés felszerelést (törölköző, zsebkendő, fésű, szappan, fogmosó pohár, fogkefe, fogkrém, WC papír)!
- Figyeljen a gyermekek ruházatának rendezettségére!
- Hívja fel a szülők figyelmét az időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre, a váltóruha és váltócipő fontosságára!
- Ügyeljen a gyermekek közvetlen környezetének (óvoda helyiségei, udvar, eszközök) tisztaságára, esztétikájára, a csoportszoba rendszeres szellőztetésére!
- Kísérje figyelemmel és tegyen lépéseket a csoportszoba megfelelő fűtésének és világításának biztosításáért!

Gyermeki tevékenység

- Elsajátítják, begyakorolják a helyes testápolási szokásokat, jelzik szükségleteiket, igényeiket.

Módszertani alapelvek:

- Az óvodapedagógus a család és az óvoda gondozási szokásainak összehangolására törekszik.
- Figyelembe veszi a gyermekek egyéni szükségleteit és a fejlődési tempót a gondozás során.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A zsebkendőt önállóan használják.
- Önállóan és helyesen használják az evőeszközöket (kanalat, villát, kést).
- Esztétikusan terítenek, étkezés közben kulturáltan viselkednek.
- Önállóan merítenek a tálakból, öntenek a kancsókból.
- Önállóan öltözködnek, cipőjüket bekötik.
- Holmijukat gondosan összehajtva a helyére teszik.
- Külsejükben is törekednek az ápoltságra.
- A gyermekeknek igényévé válik a szépre való törekvés.

- A helyes, kulturált személyi higiénés szokások kialakulnak.
- Tudnak alkalmazkodni egymáshoz és a felnőttekhez egyaránt.
- Toleránsak, együttműködők társaikkal, az óvodai élet örömet okoz számukra.
- Jól érzik magukat a csoport mindennapi életében, mely érzelmi biztonságot nyújt nekik.
- Igényük van a társakkal való együttjátszásra, nyitottak, érdeklődők.
- Indulataikat kezelni tudják, konfliktushelyzetben megegyezésre törekednek.
- Közös tevékenységekben aktívan vesznek részt és örülnek a közösen elért sikereknek.
- Különböző helyzetekben képesek az együttműködésre, elfogadják az alá-, fölé- és mellérendelési viszonyokat.
- Jellemző rájuk a kitartás.
- Képesek önálló véleményalkotásra és döntésre.
- Ismerik és betartják a csoportban kialakult szokásokat és szabályokat.
- Szeretik, igénylik a mozgást.
- Mozgásuk összerendezett, dinamikus.
- Megértik és végrehajtják az egyszerű vezényszavakat.
- Testsémájuk kialakul.
- Ismerik a téri irányokat, képesek térben tájékozódni.
- Megfelelő tapasztalattal rendelkeznek az alapvető mozgásformák területén.
- Biztosan használják a különböző eszközöket.
- Képesek a szabályok betartására.
- Testi képességeik pozitív irányba fejlődnek. (kondíciós és koordinációs képességeik)
- Aktívan, érdeklődéssel vesznek részt a gyermekek környezetük megismerésében, megóvásában.
- Szelektíven gyűjtik a papírt, műanyagot és az elemeket.
- A balesetmegelőzés szabályait ismerik, betartják és alkalmazzák.
- Közvetlen természeti környezetüket ismerik, védik, a növényeket, állatokat óvják.
- Baleset esetén jeleznek a felnőtteknek.

ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

A szülő - gyermek - pedagógus együttműködési formái:

Óvodai nevelőmunkánk a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. A kettő összhangja, az óvoda folyamatos együttműködése a szülőkkel, feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, ill. a család teremtet meg. Figyelembe vesszük a családok szokásait, sajátosságait, érvényesítjük a segítségnyújtás családhoz igazított módjait.

Nemzetiségi csoportjainkban kiemelten fontos a szülőkkel, nagyszülőkkel való együttműködés. Különösen hangsúlyos a gyermekek nyelvi kultúrájának fejlesztése, a hagyományápolás, a kisebbségi identitástudat megalapozása és fejlesztése terén. A gyermekek közvetítésével a szülőket is igyekszünk bevonni a nemzetiségi kultúra és a hagyományok ápolásába. Tájékoztatjuk a szülőket a német nemzetiségi nevelés céljairól, feladatairól. Betekintést adunk a szülőknek óvodai munkánkba, pedagógiai programunkba.

Játékdélutánokat, barkács délutánokat szervezünk a családoknak. Az ünnepek előkészületeibe és lebonyolításába is bevonjuk őket.

A magyarországi német hagyományokat ismerő szülőket, nagyszülőket meghívjuk az óvodába, hogy meséljenek ezekről.

Megállapodunk a családokkal abban, hogy segíthetik, támogathatják nyelvi fejlődését. Rámutatunk az együttműködési lehetőségekre. Beszélgetünk a szülőkkel a gyermekük nyelvi fejlődéséről.

Kindergarten – Familie

Der Kontakt und die Zusammenarbeit mit den Familien ist sehr wichtig. In den deutschen Nationalitätengruppen liegt der Schwerpunkt auf der Spracherziehung, Pflege der Kultur und Traditionen, sowie auf der Herausbildung eines Identitätsbewußtseins und dem Erreichen gemeinsamer Ziele. Bei der Traditionspflege sollen durch die Kinder auch deren Familien mit einbezogen werden. Wir informieren die Eltern über die Ziele und Aufgaben ungarndeutscher Kindergarten. Wir geben den Eltern Einblick in unsere Arbeit und in unser pädagogisches Programm.

Wir gestalten zusammen mit den Eltern offene Bastelnachmittage und Spielnachmittage. Wir organisieren zusammen mit den Familienangehörigen die verschiedene Festtage.

Die Eltern und Großeltern, die ungarndeutsche Bräuche kennen, laden wir in den Kindergarten ein. Wir machen mit den Eltern zusammen Ausflüge und besuchen nationalitätenspezifische Ausstellungen. Wir treffen Vereinbarungen mit den Familienangehörigen, wie sie die Sprachförderung ihres Kindes unterstützen können. Wir zeigen ihnen dazu

Möglichkeiten zur aktiven Mitarbeit auf. Wir führen mit den Eltern Gespräche über die sprachliche Entwicklung des Kindes.

Kapcsolattartás formái:

- Szülői igény esetén látogatjuk meg a családokat az otthonukban.
- A családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól.
- A befogadás idején lehetőséget biztosítunk a szülőknek arra, hogy az a gyermekük igényéhez igazodva történjen. Ez az időszak kiválóan alkalmas arra, hogy a szülők megismerjék az óvodai életet, a szokásrendszert, mintát kapjanak gyermekük neveléséhez.
  - Napi kapcsolattartás: az óvoda nyitottságából adódóan elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen a gyermekével kapcsolatos fontosabb eseményekről, gyermeke fejlődéséről.
  - Fogadóórát igény szerint, egyénre szabottan, időpont egyeztetés után szülő illetve óvodapedagógus kezdeményezésére tartunk. Ezek az alkalmak lehetőséget adnak olyan információk cseréjére, amelyek a gyermekkel vagy környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek.
  - Szülői értekezletek: az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg.
  - A közös programok, ünnepélyek, kirándulások, játszóházak, lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás értékrendjének még jobb megismerésére. Az évente több alkalommal megszervezett családi programjaink hasznos időtöltést nyújtanak a családok számára.
  - Ünnepélyeinken, kirándulásainkon a szülőket szívesen látjuk.
  - Évente több alkalommal szervezünk játszóházat, ahol különböző kézműves technikákkal ismerkedhetnek meg az érdeklődők.
  - Gyermeknap alkalmával vidám, tartalmas programot szervezünk a családok számára.
  - Az Apák napján mozgásos és ügyességi játékokat szervezünk a családok számára.

A Szülői Szervezet érdekegyeztető, érdekérvényesítő kapcsolattartási fórum (évente 2-3 alkalom).

A Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat logopédusai, fejlesztő pedagógusai és pszichológusai meghatározott munkarend szerint célirányosan foglalkoznak a fejlesztésre szoruló gyermekekkel a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvodában, ill. a Nárcisz Tagóvodában. A kapcsolattartásért felelősek: az óvoda igazgatója és az óvodapedagógusok.

Az óvoda egyéb kapcsolatai:

- Óvoda-bölcsőde

A Nárcisz Tagóvoda évente egy alkalommal kölcsönös látogatást szervez a bölcsődével.

A kapcsolattartásért felelős: a tagintézmény igazgató

- Körzeti Óvoda - Tagóvoda
- Óvoda-iskola

Az óvoda-iskola átmenetet támogató program:

Kapcsolattartás formái:

- Az érintett iskolákkal kölcsönös látogatások, szakmai napok szervezése.
- Utánkövetés - a volt óvodások látogatása bemutató órán az iskolába – gyermekek fejlődésének nyomon követése.
- Közös kulturális rendezvényeken való együttlét, közös élményszerzés.
- Ismerkedés az iskolával, tanítókkal és az iskolai élettel: látogatás az iskolában.

A Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda, a Hriszto Botev Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola és a Simonyi Zsigmond Ének - Zenei és Testnevelési Általános Iskolával tart szoros kapcsolatot.

Középiskolásokkal együttműködési megállapodás keretében a diákok önkéntes munkát vállalnak óvodánkban. (Részt vesznek különböző tevékenységek lebonyolításában, udvar rendezésben és dekoráció készítésben)

Német nemzetiségi csoportjaink is kapcsolatot tartanak a német nemzetiségi osztályokkal. Kölcsönösen részt veszünk egymás ünnepein, rendezvényein.

Die Nationalitätengruppen haben Kontakt mit der H. Botev Grundschule, der Dózsa Gy. Grundschule und dem Lovassy L. Gymnasium.

Wir besuchen jeweils die Programme der Partner.

Fenntartó

- *Német Nemzetiségi Önkormányzat Óvodánk szorosan együttműködik a Német Nemzetiségi Önkormányzattal. Wir pflegen den Kontakt zur deutschen Selbstverwaltung.*
- Intézményünk gyermekorvosa és védőnői
- Gyermekek- és ifjúságvédelmi intézmények
- Közművelődési intézmények
- „Add a kezed” Alapítvány- Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda
- „Gyermekekért” Alapítvány – Nárcisz Tagóvoda

A kapcsolattartásért felelősek: az óvoda igazgató és az óvodapedagógusok

Gyermekevédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek, szociális hátrányok enyhítését elősegítő tevékenységek

Az óvoda igazgató gyermekvédelmi feladatai:

- az óvodánkban folyó gyermekvédelmi feladatok megszervezése, ellátása,
- a nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése,
- a gyermekbalesetek megelőzése,
- a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése, különös tekintettel a fogászati szűrővizsgálatokra,
- az egészséges életmód biztosítása mellett az étkeztetés fokozott figyelemmel kísérése, ellenőrzése, mivel óvodánk felvállalta az ételallergiás és cukorbeteg gyermekek étkeztetését, /mindezekért az ételmezésvezető is felelősséget vállal/
- a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása,
- a családon belüli szociális körülmények figyelembevételével javaslatot tesz az arra rászoruló család szociális segélyezésére,
- a gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmének biztosítása, a titoktartási kötelezettség betartása.
- a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Az intézmény igazgatója feladatait megosztja a gyermekvédelmi feladatokat segítő óvodapedagógusokkal, őket irányítja és ellenőrzi.

A gyermekvédelmi feladatokat segítő óvodapedagógusok feladatai:

- szervezik és összehangolják a gyermekvédelmi feladatokat,
- szükség szerint kapcsolatot tartanak a Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálatokkal, Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézménnyel és egyéb segítőkkel, Veszprémi Járási Hivatal Gyámügyi Osztályával,
- figyelemmel kísérik a gyermekevédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásait, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit,
- nyilvántartást vezetnek a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekről, a megtett intézkedésekről és azok eredményeiről,
- folyamatosan ellenőrzik a nyilvántartásba vétel és megszüntetés okait,
- elősegítik az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatainak megvalósítását,
- eljárásokról, módszerekről, a gyermekek érdekében teendő intézkedésekről tanácsot adnak.

Óvodapedagógusaink gyermekvédelmi munkája:

Minden pedagógus munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme. Közreműködnek a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények feltárásában, megelőzésében, megszüntetésében.

Célunk:

Mindazon körülmények feltárása, elhárítása, enyhítése és megszüntetése, amelyek a gyermekek egészséges személyiségfejlődését (testi, lelki és szociális) hátrányosan befolyásolják, illetve veszélyeztetik.

Elveink:

- A gyermekek mindenk felett álló érdekének figyelembevétele.
- Az óvodások emberi méltóságának tiszteletben tartása.
- A családi nevelés tiszteletben tartása, és erősítése
- Tapintatos, személyes kapcsolattartás
- Titoktartási kötelezettség a családokat érintő kérdésekben
- Az egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés.
- A családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése.

Feladataink:

- Segítse elő a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését- és járását.
- Biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését.
- Segítse az új gyermekek befogadását, beilleszkedését.
- Lehetőséghez képest ismerje meg a gyermekeket és családjukat.
- Szükség esetén kérje szakemberek segítségét az okok és problémák feltárásához.
- Adjon segítséget a kompenzálás, a hátrányok csökkentése illetve a tehetséggondozás megvalósításához.
- Segítse elő az integrált nevelést, működjön közre a megfelelő ellátás biztosításában.
- Kísérje figyelemmel a rendszeres óvodalátogatást.
- Javaslataival segítse elő a családok anyagi és szociális helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájárulást.
- Minden eszközzel segítse a gyermekek családban történő nevelését.
- Törekedjen a szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítására.
- Alakítson ki jó kapcsolatot a gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.

Gyermekvédelmi látókörbe kerülés kritériumai:

- Egészségügyi ártalmak

- Átmeneti érzelmi válság
- Deviáns szülői magatartás
- Elhanyagoló nevelés, ingerszegény környezet
- Családon belüli erőszak
- Súlyos anyagi helyzet
- Rossz lakáskörülmények
- Munkanélküliség
- Egyszülős család
- Tartós betegség
- Hátrányos helyzet

Felelősök: az óvoda igazgatója, óvodapedagógusok

Határidő: folyamatos

Kapcsolataink:

- Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény 8200 Veszprém, Mikszáth K. u. 13. Tel.: 88/402-530
- Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Veszprémi Tagintézménye 8200 Veszprém, Lóczy L. u. 22. Tel.: 06-88/325-061
- Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Vármegyei Szakértői Bizottság 8200 Veszprém, Kossuth u. 10., V. em. Tel.: 88/406-698
- Intézményünk gyermekorvosai és védőnői:

Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda

6. sz. Gyermekorvosi Rendelő,
8200 Veszprém, Ördögárok u. 5.
tel.: 88/443-544

Nárcisz Tagóvoda

5. sz. Gyermekorvosi Rendelő,
8200 Veszprém, Ördögárok u. 5.
tel.: 88/443-543

Óvodánk egyéb szolgáltatásai:

Logopédiai szolgáltatás, amely speciális fejlesztés a beszédhibás gyermekek részére heti rendszerességgel, nevelési időben. Gyógypedagógiai asszisztens és pedagógiai asszisztens segíti nevelő munkánkat.

BOLDOG ÓVODA PROGRAM

„A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás korosztály számára.” 2019-2020 nevelési évtől a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda egy csoportja csatlakozott a „Jobb Veled a Világ Alapítvány” szakmai csapatához és elnyerte a „Boldog Óvoda” címet, melyet évről évre megújítunk.

A program célja: arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élményben gazdag feladatai, játéakai, gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet, alakuljon a gyermekek pozitív orientációja.

Feladatunk: a 3-6 éves gyermekekben a boldogságra való képesség erősítése, kibontakoztatása. Pozitív énkép kialakítása, a feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmagunk és társaik tiszteletének erősítése. Boldogságórák alkalmával mintát-példát adunk a gyermekek számára, hogy bátrabban tudják problémáikat kezelni, egyes helyzetekben hatékonyabban tudjanak dönteni, testi-lelki egészségük megóvása mellett.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság.

Óvodánkban a 2019-2020 nevelési évtől egy csoport vesz részt a programban. Havonta legalább egy alkalommal boldogságórát tart, de a gyermekek érdeklődését, a témához kapcsolható feladatok sokszínűségét figyelembe véve tetszőlegesen tervez tevékenységeket. A foglalkozásokon helyet kap a feszültségoldás, relaxáció, meditáció, saját tapasztalatok, élmények felidézése, a közös gondolkodás.

A boldogságórák előnyei:

- fejleszti a gyermekek problémamegoldó képességét
- szélesíti a gyermekek látókörét, gondolkodásmódját
- testi, szellemi, és társas erőforrásokra épít
- ellensúlyozza a negatív érzelmeket
- óvja a gyermekek mentális egészségét
- csökkenti az agressziót
- javítja a gyermekek tanulási eredményeit

A boldogságórák közösségfejlesztő hatása:

- erősíti a baráti és társas kötelékeket
- pozitív hatással van a gyermek-szülő kapcsolatra
- pozitívan hat a gyermek –pedagógus kapcsolatra

AZ ÉV ÁLLATVÉDŐ ÓVODÁJA PROGRAM

Intézményünkben fontos küldetés az állatok szeretetére, ezen belül a felelős állattartásra nevelés: az állatvédelem hiteles képviselője és átadása az óvodás korosztálynak. Ezek az elemek megjelennek a különböző tevékenységformákban, amelyek feljegyzésre kerülnek a Csoportnaplóban. Óvodánk 2021-ben csatlakozott az Állatvédelmi Kódexhez.

Célunk, hogy gyermekeinkkel megszerettessük az állatokat, és a megtapasztalt élmények során tudatosítsuk bennük a felelős állattartás, az állatvédelem, az állatgondozás fontosságát, Fontos, hogy gyermekeink korai tudat formálásán keresztül a családok szemléletmódját is alakítsuk!

Az állatvédelemhez és a felelős állattartás kialakításához kapcsolódó programjaink minden csoportban:

- Állatkert-látogatás.
- Bázisnapon való részvétel (A zöld jeles napok keretében játékos bemutató foglalkozásokat tartanak az óvodapedagógusok a gyerekek számára: a Víz világnapja, a Föld napja, a Madarak és fák napja, valamint az Állatok világnapjának megünneplése.)
- Madárodú program.
- Otthon tartott állatok bemutatása.
- Mókuscsalád megfigyelése az udvarunkon.
- Kirándulások alkalmával az állatvilág megfigyelése.
- Adománygyűjtés civil állatvédő szervezetek számára.
- Rovarhotel, mókusodú, sünház, denevérodú és katicaház elhelyezésén keresztül az állatok megfigyelése óvodánk udvarán.
- Témához kapcsolódó komplex ismeretek átadása (énekek, versek, mondókák tanítása, állat-mozgások utánzása, állatokról szóló mesekönyvek olvasása, kézműves tevékenységek szervezése).

Az állatvédelemhez és a felelős állattartás kialakításához kapcsolódó különböző programok néhány csoportban:

- Gólya megfigyelés webkamerán keresztül.
- Látogatás a veszprémi Állatvédő Egyesületnél.
- Látogatás egy állatorvosi rendelőben.
- Virtuális örökbefogadás menhelyen vagy állatkertben.
- Kirándulások erdőszetben, vadasparkban, majorban, állattartó telepen.
- Kutyaaterápiás foglalkozások.

Kutyaterápiás foglalkozások óvodánk két csoportjában vannak rendszeresen, de alkalmanként több csoport is él a lehetőséggel. A terápiás állat pozitív hatással van a gyermekek érzelmi- szociális fejlődésére. A foglalkozások során a gyermekek és a kutya között kialakul a kölcsönös elfogadás, a feltétel nélküli szeretet, az egymásra figyelés, az együttes játék pedig hozzájárul a biztonságérzet, az önbizalom és az empátia kialakulásához. Az állatasszisztált terápia több területnél is használható: tanulási problémáknál, magatartás – és figyelemzavarnál, viselkedési problémáknál, értelmi akadályozottságnál, mozgásfejlesztésnél, szorongás leküzdésénél, kutyáktól való félelem leküzdésénél.

A kutyaterápiás foglalkozáson a következő témák kerülnek még feldolgozásra:

- az állatok igényei, jólléte;
- a biztonságos állattartás;
- az állatok viselkedése, kommunikációja,
- a felelős állattartás,
- az állatok nevelése, tanítása,
- az állatok egészségmegőrzése,
- a harapás-megelőzés,
- és a környezetvédelem.

Az Állatvédő óvoda címhez méltóan nagyobb hangsúlyt fektettünk az állatvédő programok népszerűsítésére és arra, hogy a témával kapcsolatban a gyermekek minél több ismerethez, tapasztalathoz és élményhez jussanak.

Fontos a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természet – ember - tárgyi világ értékei iránt. Pedagógiai hitvallásunk szerint az állatszeretetre, a környezeti empátiára nevelés egyben léleképítés is. Bízunk abban, hogy e gyönyörű hivatás több nemzedéknyi idő alatt megtérülő befektetés is egyben, és munkánk gyümölcsét nem csak a gyermekek, de a szeretetben felnevelt állatok is élvezni fogják.

PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK FELTÉTELRENDSZERE

Óvodánk szerkezete, szervezeti rendje:

Intézményünk szervezetileg önálló, gazdálkodás tekintetében részben önálló. A 14 gyermek csoportból 11 a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvodában, 3 a Nárcisz Tagóvodában található. Törekszünk a fenntartó által elvárt, a törvény szerint meghatározott létszám betartására.

Az óvoda működési rendje:

- A zavartalan működést az Szervezeti és Működési Szabályzatban, a Munkarendben és a Házirendben megfogalmazottak betartása biztosítja.
- Munkarend: a gyermekek ellátását lépcsőzetes munkakezdéssel és befejezéssel biztosítjuk.
- Házirend: az óvodai élettel kapcsolatban tartalmazza a szülők és gyermekek jogait és kötelességeit.
- Hetirend: kialakítása az óvodapedagógusok feladata.
- Napirend: a folyamatos életszervezést tükrözi, melyet a stabilitás és rugalmasság jellemez. Mindig az évszakhoz igazodik.

Az óvodapedagógusok heti váltásban dolgoznak. Az átfedési idő biztosított. A Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda vegyes életkorú csoportjaiban – a fenntartó által meghatározott maximális csoportlétszám figyelembevételével – az intézmény igazgatója dönt a gyermekek csoportba való beosztásáról. Nárcisz Tagóvodánkban a csoportok szerveződése a gyermekek életkora alapján történik. A nagycsoportban visszamaradó gyermekek száma határozza meg, hogy a többi csoportban hány gyermek vált csoportot, így megtartva a fenntartó által meghatározott csoport létszámokat.

A napi és hetirend kialakítása az óvodapedagógus feladata és joga a Pedagógiai Program keretén belül. Rögzítése a csoportnaplóban történik.

Törekszünk az óvodapedagógusok személyének állandóságára, mert fontosnak érezzük a személyhez való kötődést.

Személyi feltételeink:

A törvényben meghatározott végzettség mellett elengedhetetlen a pedagógus kreativitása és tudatos, tervszerű munkája.

Az óvodapedagógusnak legyen igénye az önművelésre, körülményeihez mértén teremtsen lehetőséget a szakmai tájékozottságának, szaktudásának fejlesztéséhez. Ezt támogatja az új továbbképzési rendszer is. Személyiségvonásaiban jelenjen meg a humanizmus, pedagógiai optimizmus, tetteiben legyen érezhető a hitelesség, tapintat, empátia.

Az egy csoportban dolgozók tudjanak együtt tervezni; összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Legyenek képesek pedagógiai elveket, nevelési gyakorlatot egyeztetni. Közösen felelnek a tervek elkészítéséért, az egyéni képességek fejlesztéséért és ezek rögzítéséért, valamint a szülők korrekt tájékoztatásáért. Az óvodapedagógusok vonják be a pedagógiai asszisztenseket és a dajkákat az erkölcsi és szociális képességek fejlesztésébe (mintaadás) és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, kialakításába és értékelésébe. A pedagógiai munkát segítők legyenek partnerek az óvoda szépítésében, higiénijának megteremtésében.

Intézményünkben az óvodapedagógusok szakmai munkaközösségben tevékenykednek. Kíváncsi, hogy a közösség tagjaként valamennyien vállaljanak felelősséget a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért. Összinté, nyílt véleményünkkel segítsék a hatékonyabb nevelői munkát.

Az intézmény igazgatója koordinálja, irányítja az óvodában folyó pedagógiai, tanügyigazgatási, munkáltatói, gazdálkodási, közéleti, menedzselési feladatokat. Ezek megvalósításában segít az óvoda igazgatóhelyettesek, tagóvoda vezető. A vezető a lehetőségek optimális felhasználásával biztosítja a jól szervezett munkát és a feltételeket. Ebben segíti az óvodatitkár és a gazdasági ügyintéző.

Az esztétikus, gondozott udvar biztosításához nélkülözhetetlen a karbantartó vagy udvaros személye. (VKSZ Zrt. munkatársa)

Intézményünk, a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda saját konyhával rendelkezik, ezért szükséges az ételmezésvezető és a konyhai dolgozók alkalmazása, munkájukhoz a megfelelő feltételek biztosítása. Nárcisz Tagóvodánkban melegítő konyha működik.

Tárgyi feltételek és eszközrendszer

Óvodánk épületét, udvarát, berendezéseit oly módon próbáljuk formálni, hogy az a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja. Megfeleljen testméreteiknek, tegye lehetővé mozgás- és játékgényük kialakítását, egészségük megőrzését és védelmét. Minden általuk használt tárgy könnyen elérhető helyen legyen. Külön figyelmet fordítunk a harmonikus színek, formák használatára.

Az óvodák számára előírt kötelező eszközjegyzéknek megfelelően folyamatosan biztosítjuk intézményünk tárgyi feltételeinek, bútorzatának, játékeszközeinek fejlesztését, ill. cseréjét.

A pedagógusok felkészüléséhez pedagógiai szakirodalom, folyóirat, jogszabálygyűjtemény, mesekönyv stb. folyamatos beszerzése biztosított.

A technikai dolgozók munkájához szükséges energiatakarékos gépek, eszközök cseréje és a meglévők karbantartása folyamatosan történik.

Valamennyi óvodai munkatárs számára biztosítjuk a megfelelő munkakörnyezetet. Külön óvodai helyiségben lehetőséget biztosítunk a szülők fogadására, a személyes beszélgetésekre.

Folyamatosan bővítjük német nyelvű szakmai és módszertani kiadványaink körét (könyv, kazetta CD, DVD). A gyermekek részére leporellókat, német nyelvű színes képes- és mesekönyveket vásárolunk. Folyamatosan gyűjtjük a hagyományok ápolásához a nemzetiségi arculat bővítéséhez a tárgyi emlékeket, nemzetiségi viseleteket, fényképeket, képeslapokat.

A német hagyományőrző ünnepek tartalmát, színvonalas lebonyolításához igyekszünk minden lehetséges forrást igénybe venni (pályázatok, nemzetiségi önkormányzat, fenntartó, szülői támogatás, alapítvány, szponzorok stb.)

Évről-évre bővítjük a német nyelv ápolását, fejlesztését is szolgáló segéd- és szemléltetőeszközök körét, melyhez a Német Kisebbségi Önkormányzat is támogatást nyújt.

Wir erweitern stetig unseren Bestand an deutschen Fachbüchern, methodischen Büchern, CD's und DVD.

Für die Kinder kaufen wir Leporellos, deutsche Bilder- und Märchenbücher.

Ständig sammeln wir Gegenstände die in Bezug zu den deutschen Minderheiten stehen wie zum Beispiel Trachten, Fotos und Postkarten.

Zur Organisation der traditionellen, deutschen Feste nehmen wir finanzielle Hilfe von der deutschen Selbstverwaltung, Stiftungen, der Stadtverwaltung und Sponsoren in Anspruch.

Desweiteren verwenden wir Preisgelder von staatlich ausgeschriebenen Wettbewerben. Jahr für Jahr erweitern wir unseren Bestand an methodischen Anschauungsmaterialien.

Az óvoda mindenkori éves költségvetése, valamint a fenntartó által felújításra biztosított keretösszegén kívül az alábbi forrásokból igyekszünk tárgyi feltételeinket bővíteni:

- Az intézményünk körzeti képviselőinek támogatása.
- Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda „Add a kezed” Alapítványa.
- Nárcisz Tagóvoda „Gyermekekért” Alapítványa.
- Pályázatok útján.
- Szponzorok, szülők segítségének igénybevétele.
- Saját munka (eszközkészítések).
- A Német Kisebbségi Önkormányzat támogatása.

ÓVODÁNK SZAKMAI DOKUMENTUMAI

Online felületen a törvény által meghatározottak szerint.

Az intézmény igazgató által használt dokumentumok:

- oviKRÉTA: Beiratás
- oviKRÉTA: Törzskönyv
- Jegyzőkönyv a tanuló- és gyermekbalesetekről
- Éves munkaterv és beszámoló Fenntartó felé
- KIR: jogviszony igazoló lap

Az óvodapedagógusok által használt dokumentumok az oviKRÉTA felületén:

- Felvételi- és mulasztási napló
- Óvodai csoportnapló
- A gyermekek személyi anyaga
- Offline formában nyári naplót vezetünk /az összevont csoportok működéséről/

Az óvodai csoportnapló vezetésének elvei:

Az EMMI rendeletben meghatározottak szerint a csoportnaplót az oviKRÉTA felületén vezetjük.

A csoportnapló tartalomjegyzéke:

- A gyermekcsoport neve
- Az óvodapedagógusok neve és munkarendje
- Alap statisztikák (névsor, jelek, születésnapok, statisztika)
- Napirend
- Hetirend
- Tervezett programok és szervezési feladatok
- Nevelési terv
- Nevelési terv értékelése
- Éves terv
- Tevékenységek tartalmi elemei projekt tervek formájában
- Fejlesztési terv
- Hivatalos látogatások
- Feljegyzések a csoport életéről

A csoportnapló pontos és folyamatos vezetéséért mindkét óvodapedagógus felel.

Az óvodapedagógusok az adott nevelési év szeptember 1-ig éves tervet állítanak össze, amelyet rugalmasan alkalmaznak. A projekt időtartama az adott témához igazodik. Az éves tervet szeptember 1. és augusztus 31-ig terjedő időszakra tervezik az óvodapedagógusok. Tervezésnél figyelembe veszik a heterogén és homogén csoportok összetételét és a gyermekek egyéni fejlettségét. Június 1. és augusztus 31. között nyári naplóban rögzítik az ebben az időszakban működő csoportokra vonatkozó tudnivalókat.

A gyermek személyi anyaga a csoportnapló szerves része.

Tartalma:

- anamnézis,
- a gyermekek fejlődését nyomon követő értékelések (Ennek célja a gyermekek fejlettségi szintjének, fejlődési ütemének feltárása, a differenciált bánásmód és képességfejlesztés irányának meghatározása.)
- a gyermek fejlődésével kapcsolatos megállapítások, intézkedések, szakértői vélemények, fejlesztési tervek
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket
- (évente kétszer készítjük el, melynek határideje az adott év január 31. és június 15.)

A Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvodában és a Nárcisz Tagóvodában a dokumentációs rendszer egységes.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Programot a nevelőtestület elfogadásával a szülői szervezet véleményezésével 2025.05.30. napján elfogadta.

Pedagógiai Program érvényességi ideje: HATÁROZATLAN IDŐRE SZÓL

A program módosításának lehetséges indokai:

- Törvényi változás
- Szervezeti átalakítás
- A nevelőtestület a program módosításáról határoz
- A nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- A program benyújtója: az intézmény igazgatója és nevelőtestülete

Az intézményfenntartó oktatásirányítási tevékenységének segítése:

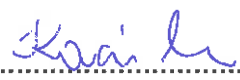

Az oktatásirányítási tevékenységet segíti az óvoda igazgatója és helyettesei azzal, hogy a rendszeresen (évente) benyújtott munkatervekben, beszámolóikban, a rövid-, és középtávú tervezést megalapozó helyzetfelmérést és elemzést készítene az intézményükre vonatkozóan:

- Személyi feltételekről – pedagógusok, pedagógiai munkát segítők képzettségéről, létszámának alakulásáról.
- Tárgyi feltételekről.
- Gyermeklétszám alakulásáról.
- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek (SNI, HH, HHH) ellátásáról.

Veszprém, 2025.05.25.

Takács Katalin Barbara
intézmény igazgató

Legitimációs záradék

<p>Intézmény oktatási azonosítója:</p> <p style="text-align: center; margin-top: 10px;">036812</p>	<p>Készítette:</p> <div style="text-align: center; margin: 10px 0;"> </div> <p style="text-align: center;">az Nkt. 26.§ (1) bekezdése szerint a nevelőtestület bevonásával</p>
Legitimációs eljárás	
<p>A Pedagógiai Programot 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) bekezdése alapján az óvoda szakmai munkaközössége a jogszabály által ráruházott hatáskörében véleményezte szakmai javaslatait megtette.</p> <div style="margin-top: 10px;"> </div> <p>..... A szakmai munkaközösség(ek) nevében</p>	<p>Az Nkt. 72. § (5) a) bekezdése alapján a pedagógiai programot a Szülői Szervezet megismerte és támogatja annak megvalósítását.</p> <div style="margin-top: 10px;"> </div> <p>..... Szülői szervezet részéről Továbbá a nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak a pedagógiai program tartalmáról a tájékoztatást megkapták</p> <div style="margin-top: 10px;"> </div> <p>..... Nevelőmunkát közvetlenül segítő részéről</p>
<p>Az Nkt. 26. § (1) bekezdése és 83. § 2) g) pontja értelmében, a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó a ..... számú határozatával jóváhagyta.</p>	
<p>A dokumentum jellege a Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (1) és (3) bekezdése alapján: Nyilvános Megtalálható: www.egryovi.hu</p>	<p>Érvényes és hatályos: A Fenntartói jóváhagyás napjától visszavonásig</p>
<p>Készült: 1 eredeti példányban</p>	<p>Iktatószám:</p>